

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgönyeim Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Meg jelenik naponta reggel

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDEKEN

Egész évre 1080 Le
Fél évre 540 Le
Negyed évre 270 Le
Havonta 90 Le

Hirdetések díjazás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Rádió — a föld alatt.

Mint lapunk más helyén olvashatjuk, külföldön ma már annyira nélkülözhetetlen közszükségleti cikk a rádió, hogy a közönség természetesen találja, hogy mindenütt kell vele találkozni. Ma már nem elég az, hogy külföld polgárai szabadon szórakozhassanak lakásaikon a rádió mellett, hanem felállítanak nyilvános rádióállomásokat, bevezetik üzletekbe és legújában a MÁV. vonalain a vonatokban is élvezik a huszadik század e legcsodálatosabb találmányát. A vonaton ülve mindenki füllére teheti a rádió kagylóját és hallgathatja tetszése szerint a világ minden részéből érkező hangversenyeket, híreket, a rádiót, ami ma hozzátartozik a kultúrember szükségleteihez. Ez így van mindenütt az egész világon, csak nálunk Romániában tartozik tiltott élvezetek közé a rádió hallgatása. Nálunk olyan nehézségekhez van kötve a rádió-engedély megszerzése, hogy alig vállalkozik valaki arra, hogy végigjárja az engedélymegszerzés kárváriás útját.

Pedig tudniok kell azoknak, akiknek hatáskörébe vág ez az ügy, hogy a rádió-tilalom ostoba intézkedésével célt tévesztenek. Azt hiszik talán, hogy valóban csak annak a két-három embernek van rádiója, akinek sikerült engedélyt kapni rá? Tévedés, mert ezer és ezer rádió működik Erdélyben. Hiszen ma már könnyű titokban tartani, mert nem kell antennát szerelni a háztetőre és a rádió után szimuláló közegek, csak magánlakásértés árán tudhatják meg, hogy valaki fittyet hányt a tilalomnak. Vajjon nem gondolnak-e arra, hogy miért hozzák a napilapok naponta a rádióműsört? Vajjon miért árulják az összes újságbódékban a rádióújságot és miért adnak el belőle százanként naponta? Talán azért a két-három emberért, akinek nemesak rádiója, de engedélye is van? Valóban arra kényszerítik a polgárságot, hogy „bűncelekményt” kövessen el és engedély nélkül hallgasson rádiót.

Ugy vagyunk a rádióval itt, mint az első keresztények Krisztus tanaival. A föld alatt, titokban lehetett csak az isten fiának tanítását megismerni és terjeszteni. De amint a régi keresztények kitétek magukat a börtön veszedelmének, úgy a modern isteni szikra hívei sem rettennek vissza a büntetések-től, hanem rádiót tartanak házukban, amely összeköti őket a művelt világgal. Százdunk legnagyobb, legcsodálatosabb találmányát Románia számára ki akarják vakarni a történelemből.

Vannak ám dolgok, amiket nem lehet elpusztítani miniszteri ukázokkal, házkutatásokkal, csendőrszuronyokkal, sem súlyos büntetéssel, sem megfélemlítéssel. Mert, ha a bucuresti hatalmasságoknak az volt a törekvése, hogy ennek az országnak a polgársága ne részeseüljön a mai kor egyik legcsodálatosabb vívmányának áldásaiban, akkor már elkéstek. Rendeletekkel nem lehet ellentánni a kultúra terhódításának, mert az beleeszi magát a fudnivagyó ember lelkébe, amely anélkül visszafelé fejlődne, elpusztulna. A bucuresti-i rendeletgyárosok későn és képtelen módon védekeznek a kultúra ellen. Ha olyan nagyon félnek a rádiótól, úgy talán meg kellett volna akadályozniok annak feltalálását.

Bonyolódik az Averescu—Vaida-affér

Averescu Bratianura és Goga Octavianra hivatkozik, akiknek adataik vannak Vaida ellen. — Anghelescu a kormány távozására számít.

(Az Aradi Közlöny bucuresti tudósítójának telefonjelentése.) A Vaida-Voievod és Averescu tábornok között keletkezett polémia mind hevesebben folyik. Most Averescu tábornok az Indreptareában válaszol Vaida-Voievod Sándornak arra a felszólítására, hogy az Averescu által felhozott vádak, valamint egész közéleti szereplésének s politikai múltjának felülvizsgálására Vaida-Voievod politikai ellenfelei közül, egy döntőbírósgot kérjenek fel. Averescu a becsületbírósgra vonatkozólag kijelenti, hogy amennyiben Vaida sértve érzi magát, úgy módjában áll az igazságszolgáltatáshoz fordulnia. Azonban — írja Averescu — ha Vaida mégis ragaszkodik a becsületbírósgához, ő, a maga részéről mindössze Bratianu Vintilára hivatkozik, akinek az összes adatai megvannak annak bizonyítására, miképen viselkedtek az erdélyiek a semlegeség idején. Forrásként — Averescu állítása

szerint — Goga Octaviannak hasonló adatok vannak a kezében.

Averescu nyilatkozata nagy feltűnést keltett és politikai körökben most érdeklődéssel várják Vaida-Voievod választát.

A belpolitikának még egy érdekes eseménye van. Politikai körökben élénken kommentálják Anghelescu miniszternek, egy, a Chisnewben most épült elemi iskola felavatása alkalmával Pan Elimonhoz írott levelét. A levélben a miniszter kijelenti, hogy amennyiben a kormány december elsejéig távozna, úgy ő — Anghelescu — saját költségén építtet fel egy újabb elemi iskolát. Ez a levél igen nagy feltűnést keltett mert azt a következtetést vonják le belőle, hogy a kormány immár végleg elhatározta távozását. Ezzel a véleménnyel szemben kormánykörök azt a konkluziót vonják le, hogy a kormány eddig az időpontig semmi esetre sem mond le.

Hearst amerikai újságkirály lopatta el a flottaegyezmény tervezetét.

Az amerikai sajtó élesen támadja Franciaországot. — Párisban letartóztattak egy amerikai újságíró. Diplomáciai affér a leközölt tervezet miatt.

(Az Aradi Közlöny párisi tudósítójának távirata.) Szenzációs diplomáciai affér foglalkoztatja a politikai köröket. Tegnap a New-York American hirszerzőgáltatási ügynökség párisi tudósítóját, Horant, aki — mint ismeretes — annak idején nyilvánosságra hozta a francia külügyminisztériumnak a flottaegyezményről szóló titkos körlevelét, rendőrök fogták körül, amikor a szerkesztőségből távozott és erőszakkal vitték be a rendőrségre.

Ott felszólították, vagy azonnal mondja meg, hogyan jutott a titkos levél birtokába, vagy haladéktalanul hagyja el Franciaországot.

Horan nem volt hajlandó megadni a kért felvilágosításokat, mire nyilatkozatot írtak vele alá, amelyben kötelezte magát arra, hogy negyvennyolc órán belül elhagyja Franciaországot. Az angolszász laptudósítók szövetsége tiltakozást jelentett be a letartóztatás miatt és a tiltakozáshoz az amerikai szövetség is csatlakozott. A francia lapok igyekeznek enyhíteni az esetet és azt írják, hogy Horant nem tartóztatták le, hanem csak megidéztek a párisi rendőrségre és felvilágosítást kértek.

Ezen előzmények után annál nagyobb szenzáció volt az a jelentés, amelyet a párisi rendőrség a flottaegyezmény ügyében a külügyminisztériumhoz intézett.

A párisi rendőrfőnök jelentette, hogy maga Hearst amerikai lapkirály volt az, aki megszerezte az okmányokat és a megjelenés előtt néhány órával azzal az utasítással adta át Horannak, hogy azonnal kábelezzék le New-Yorkba a Hearst-lapoknak.

Rövid idő múlva a lapkirály Amerikába utazott, ahonnan azt sürgönyözte, hogy az okmányok közzétételéért magára vállal minden felelősséget. A rendőrségi jelentés óriási feltűnést keltett.

Az esti jelentések szerint a Matin arról

számol be, hogy Horannak megengedték, hogy ügyvédhez forduljon, majd, amikor aláírta a kiutasítási kötelezvényt, szabadonbocsátották. A rendőrség beavatkozása az amerikai követség közbelépése dacára következett be. A francia külügyminisztérium azonnal válaszolt az amerikai ügyvivő erre vonatkozó átiratára és kijelentette, hogy Horant nem tartóztatták le, csupán kihallgatták. Az elutazásához pedig ő maga is hozzájárult.

Az esti washingtoni jelentések szerint az amerikai külügyi hivatal tiltó jegyzéket intéz Franciaországhoz Horan letartóztatása és megfenyegetése miatt.

Az ügyből súlyos diplomáciai bonyodalom fejlődhetik ki.

A késő éjszakai jelentések arról számolnak be, hogy William Randolph newyorki újságkirály az Associated Pressben élesen támadja Franciaországot Horan kiutasításáért. Randolph többek között a következőket írja: Nem értem, miért van annyira felháborodva a francia kormány a flottaegyezmény-tervezet közléséért, ha az semmi megszegvevitőt Franciaországra nézve nem tartalmaz. Az amerikai nép amugy is tisztában van az Uniónak Franciaországhoz való viszonyáról és arról, hogy Franciaország bármilyen kombinációra hajlandó, amely alkalmas Amerika megkároztatására. A Hearst-sajtó csak szöveget tett Amerikának és az amerikai közvéleménynek azzal, hogy nyilvánosságra hozta a tervezetet, mert megtisztította a légkört és Franciaországot tisztázta azon gyanu alól, hogy a titkos egyezmény tartalma még rosszabb, mint amilyen ténylegesen volt. Az amerikai nép kárhóztatja a titkos diplomáciát, amely a világháborút előidézte és Franciaország jól tenné, ha belátná, hogy titkos diplomáciája lángbaboríthatja a világot. Akkor azonban majd nem számíthat Amerika támogatására.

Bethlen bíróság elé állítja Nagy Emilt.

Kiélesedett a harc a magyar egységspárt és a Kállay-féle disszidensek között. — Bethlen válaszol Nagy Emil vasárnapi beszédére.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) A nagykanizsai választási harc teljes erővel folyik. Vasárnap Kállay Tibor volt pénzügyminiszter, képviselőiült tartott programbeszédet, majd Nagy Emil, volt igazságügyminiszter beszélt Kállay Tibor mellett. Beszédében többek között kijelentette, hogy ha a mai rendszer marad meg, nem lehet más vége, mint újabb felfordulás. A miniszterelnök túlélté magát, mint egy öreg fa.

— Nem mevezhetem Magyarországot másnak. — mondotta — mint a pajtások országának. Megmondom nyíltan, a revízió fő ellenségének a kormányt tartom.

Ezután kijelentette, hogy a miniszterelnököt a szolgálataiké hada veszi körül. Minden kormányparti képviselő csekélykönyvet kap és abba írják be magaviseletét. A beszédre Heves polémia támadt. Illetékos helyen kijelentették, hogy Nagy Emil beszéde durva kirohanásokból állott. A volt miniszter Angliá-

ban történt szereplésével sokat ártott a magyar ügynek. Erre viszont Nagy Emil válaszolt az Esti Kurirban és kijelentette, hogy nem folytatta Angliában a revízió érdekében megkezdett munkáját, mindaddig, amíg gróf Zichy Rubidó a londoni magyar követ. Inkább itthon dolgozik közben a reakciós rendszer megbuktatása érdekében, mert az a demokrátiák nemzetek rokonszenvének minden akadályva.

A nyilatkozatra Bethlen István gróf miniszterelnök a Magyar Távirati Iroda útján ma válaszolt és a következőket jelentette ki:

Nagy Emil nyilatkozatának politikai részével nem kívánok foglalkozni. De azokkal a rágalmakkal kapcsolatban, amelyeket a személyemre szórt, gondoskodni fogok, hogy a büntető bíróság előtt adhasson felvilágosításokat.

A nyilatkozat nagy izgalmat idézett elő magyar politikai körökben.

Rejtélyes zsebtolvajlás egy aradi vendéglőben.

Kilopták a pénztárcáját anélkül, hogy a tolvaj hozzáért volna áldozatához.

(Arad, október 9.) Kellemetlen kalandban volt része Essig Péter ujanánti gazdálkodónak Aradon. Ma reggel Aradra érkezett, hogy nagyobb bevásárlásokat eszközöljön. Egyik az álmás közelében levő vendéglőben ebédel meg és ebéd közben feltűnt neki egy gyanus ember, aki állandóan őt figyelte. Essig ebéd után eltávozott a vendéglőből és fel akart egy kocsira ülni, hogy bejöjjön a városba. A kocsit előtt észrevette, hogy zsebből hiányzik a tárcája, amelyben iratain kívül harminc ezer lei készpénz volt. Visszarohant a vendéglőbe, ahonnan abban a pillanatban lépett ki az az ember, aki ebéd alatt a szomszéd asztalnál ült. A vendéglő-

ben kijelentették. Hogy a tárcáját fizetés után zsebetette. Essig a gyanus ismeretlen után sietett és meglátta a viadukt mellett.

Az ismeretlen, amikor észrevette a feléje siető Essiget, futni kezdett és hamarosan eltűnt a megkárosított gazdálkodó szemei elől. Azonnal a rendőrségre sietett, ahol jelentést tett a tolvajlásról. Egészen bizonyos, hogy a harmincezer lejt tartalmazó tárcát a menekülő ismeretlen lopta el, csak az az érthetetlen a megkárosított gazdálkodó előtt, hogyan jutott az illető a tárcához, amikor tudtával sohasem jutott közvetlen közelébe. Az ügyes zsebtolvajról pontos személyleírást adott a rendőrségnek és ezért remény van arra, hogy sikerül kézrekeríteni.

Régi asszonyokról.

Írta: Móra Ferenc.

Igen, csakis régi asszonyokról szerkesztem ezt az írást. Mert mit tudhassak én, világtól elmaradt öreg könyvmolylétre a mostani asszonyokról? Aztán próbálnám meg csak elmondani, ha mégis tudnék egyetmást!

De a régi asszonyok közül való tapasztalatszerzések nincsenek tilalom alá vetve. Különösen ha még azok közül se maga tapasztalkodik az ember, hanem olyan kipróbált kalauzba kapaszkodik, mint András tiszteendő. Értendő alatta Dugonics András, a kedves öreg árnyék, akit én sokat emlegetek az írásaimban is, meg a családi tűzhelyen is. Például valahányszor kísérelt, történik reggelenként abban az irányban, hogy tejtermékkel szelidítsék erkölcsüket, mindig ez a véghatározatom:

— Ugy kldobom, aki engem tejes-kávéval akar megrontani, hogy hat háztetőn keresztül kiesik mellélakalnak a Dugonics-szoborra.

Persze, sohase foganatosítottam még ezt a véghatározatot, sőt kimondani is csak írásban merem, akkor is csak úgy, ha nem tartózkodók körülöttem asszonyember.

Igenis, asszonyember. Ezt is András tiszteendő tanultam, hogy „néha az asszony is ember”. Tudniillik olyankor, mikor messziről jön valami asszony nép és csak látni, hogy mozog, de azt még nem lehet kivenni, szoknyában mozog-e, vagy nadrágban. Olyankor még az asszonyra is azt mondák a népek:

— Nini, ahol jön egy ember.

Azt is csak Dugonics példabeszédeiből lehet megtudni, hogy miért nem szerepelhetnek misemondáskor asszonyok is, mint minisztránsok?

— Azért, — mondja mosolyogva az öreg ur — mert a misében kilencszer fordul elő a Kiryeleison; mivel az elsőt a pap mondja, a kilencedik is az övé. De ha az asszonynak is megengednék a misztrálást, akkor ő tizedik kirelázumot is mon-

dana, mert az asszony mindig magának akarja az utolsó szót.

Nem utolsó dolog annak a szokásmondásnak az eredete sem, hogy aklot ugrik, amivel a nagy erejű embert szokták dicsérni. Az egyszeri juhász is ilyen nagyerejű ember volt legénykorában. Ha farkas garázdálkodott az akolban, egyszerre kiugrasztotta, maga is utána ugrott s helyben is hagyta a botjával. Történt azonban, hogy a juhász is horogra került, vagyis hogy feleséges ember lett belőle s egyszerre nehezére esett neki a farkasregulázás. Kiugrasztani ugyan most is kiugrasztotta az ordást az akolból, de maga már nem bír utána ugrani, csak úgy a kerítés mellől fenyegette meg:

— Vári, zsvány, vári, te is majd megházarsz egyszer és akkor majd elbánok veled, mert te se ugrálsz ilyen könnyen az aklot!

Az ám ni, most veszem észre, hogy ez a példázat nem is az asszonyokról szól, hanem az emberekről.

De csak egy-két lapot kell fordítani s ott már az asszony csapja a levelet.

Ezt ugyan mostanában inkább a férfiak gyakorolják a közszólás szerint, de hát ennek így nem sok értelme van, mert mi férfiak nem igen szokunk lé-csapkodással foglalkozni. A Dugonics idejében se a férfiak mestersége volt az, hanem az asszonyoké.

— Midőn a magyar asszonyok vagy hizelkedni, vagy jó barátjaiknak kedveskedni akarnak: őket ebédre híván, oly levestel szolgálnak, melybe tojás sárgáját verve, azt kanállal csapkodgyák és legiobbnak állíttyák. Mihelyt észre veszik tehát: hogy a gazdasszony csapja a levelet, tüstént tudgyák, hogy ezt nem ok nélkül cselekszi.

Nem hát, a régi asszonyok se tettek ok nélkül semmit. Nagyon logikus volt minden tettük-vettük. A fiatal menyecskének rágurult az urára a tell hordó és agyonlapította a jámbort. Sirt, ritt, jajveszékelt, mert borzasztó szerette az urát. Álló hátig vigasztalta is a sok sógorasszony, koma-asszony, mert attól féltek, hogy meghasad a szive

Stana Traiant elhelyezték Aradról

A rendőrprefektúra népszerű titkárát a miniszter Sighisoara (Segesvár) főkapitányává nevezte ki.

(Arad, október 9.) Ma délután egy miniszteri rendelet érkezett az aradi államrendőrséghez, amelynek értelmében a belügyminiszter egy ismert és egy közszeretetten álló rendőrfőtisztviselőt helyezett el Aradról, akinek távozása bizonyára mély sajnálkozást fog kiváltani a város közönsége körében. A belügyminiszter Stana Traian rendőrspektort, a sighisoarai (segesvári) rendőrséghez, rendőrfőkapitánnyá nevezte ki. Stana Traian a legképzettebb és legrokonszenvesebb tisztviselője volt az aradi államrendőrségnek. Az impérium átvétele óta vezet a prefektúra titkári hivatalát és főnöke az utlevélosztálynak. Mint jogvégezett ember tökéletes judiciummal rendelkezik és jóindulatáról mindenki meggyőződhetett, aki valaha bármilyen kívánsággal hozzáfordult. Mintaképe a lelkiismeretes köztisztviselőnek, aki tudta és érezte, hogy neki elsősorban a közönség érdekeit kell szolgálni, aki igazságosan, megértéssel intézte el minden hozzáforduló embernek ügyes-bajos dolgait, nemzetiségi különbség nélkül.

Stana Traian magasabb állásba jutott a sighisoarai (segesvári) rendőrségnél, de ő is sajnálja, hogy el kell távozni, mert szívéhez kötött Arad és ismert itt mindenkit, ismerte és szerette mindenkit. Családi körülményei is Aradhoz kötik, azonban a miniszter kimondotta a szentenciát és Stana Traiannak távozni kell Aradról Stana inspektor, illetve rendőrfőkapitány vasárnap utazik el Aradról és már hétfőn átveszi hivatalát a segesvári rendőrségen. Helyét az aradi rendőrségen előreláthatólag Mesesan inspektor foglalja el, aki alig néhány hónapja tartózkodik Aradon és ez idő alatt elnyerte a közönség tiszteletét és rokonszenvét. Stana Traian távozását nemcsak Aradváros közönsége fogadja sajnálkozással, hanem kollegái és barátai is, akik bálványozásig szerették a szimpatikus rendőrfőtisztviselőt.

a fájdalomtól. De csak nem ért szegénykének a vigasztalás semmit, nyolcadnapra elkezdődten inkadit ki:

— Ne unszolatok engem, nincs itt asszonyi vigasztalásra semmi szükség, egy férfi tudósabb volna az ilyenben száz asszonynál.

Az is tanulságos dolog, hogy Mátyás király milyen tanácsot hagyott örökbe a férfinemzetnek:

— Három dolog nagyon kellemetlen az életben: a kétszer főzött leves, a megbékélt barát és a szakállas asszony. A kétszer főzött levesben mindenkor megmarad az iztelenség; a megbékélt barátban valami harag. A szakállas asszonyban pedig valami férfiaság, amely utoljára az asszonyokban kutyasággá változik.

Tud egy-két ilyen kutyaságot András tiszteendő, de azokat én nem merem utána mondani ebben a mi szemérmes korunkban. Hanem mint az asszonyi éleselméjűség példáját mutatom be azt az asszonyt, akiről azt a közmondást csinálták, hogy: korszó fenekére veti a keresztet.

Szerette az italt ez a jámbor menyecske s fülhajtotta a kancsót, még keresztet is vetett rá, de soha a szájára, hanem mindig a fenekére.

— Miért teszed ezt, te asszony? — tudakolták tőle az ismerősei.

— Azért, mert azt tartják, hogy ürdög van a borban, azt hajtom ki belőle.

— De hát miért alája veted a keresztet?

— Azért, mert ha föléje vetném, akkor az ürdög csak alól jöhetne ki s kárt tenne a kancsóban, még a bor is kifolyna. De ha a korszó fenekére vetem a keresztet, akkor felül illan el az ürdög és se edényben, se borban nem esik kár.

Ebből is látni való, hogy a logikát nem a mai asszonyoknak kellett kitalálni. Örökbe kapták azt a régi asszonyoktól.

A három új kottaláger közül az egyik:
MAROS VIZE
Egy ellenállhatatlan új tangó. MORAVELÉ-
kiadás. Mindenütt kapható.

Feltalálók kiállítása.

A visszazálló madár. — A furcsa dugóhuzó. — Bicikli a mellényzsebben. — A bűvös koffer. — Mouralis abbé találmánya. Cseléd-pótló fölfedezések.
Ira: Mohos Zoltán.

(Páris, október 9.) Ugy hívják „Concours Lépine“, mert Lépinének, Páris rendőrprefektusának ötlete volt e társaság megalapítása, amelynek célja, módot adni az ismeretlen, tökével nem bíró kisiparosnak, hogy az általa feltalált vagy tökéletesített cikkekkel a nagyközönség elé lépjen. A társaság minden évben egész szeptemberre kiterjedő kiállítást rendez, amelyen a tagok nemcsak nagyban vesznek fel rendeléseket, hanem a közönségnek is árusítanak. És a végén, a szakemberekből álló és specialitások szerint csoportosított zsüri (játékok, háztartási cikkek, rádió stb.) kiosztja a szokásos jutalmakat: Grand Prix, aranyérem, stb.

Ma, a nemzetközi kartellék, a tömegprodukció, az automatikus gépek korában valahogy anachronizmusnak látszik ez a kiállítás. Van-e fejlettebb kapitalista országban még egyáltalában jelentősége a kisiparnak? Franciaországban: igen. Természetesen itt is, mint mindenütt, ma már az anyagi civilizáció legelőkelőbb, nélkülözhetetlen javait nagy gyárak állítják elő szériában, olcsón. De ami ezen túl van, ami egykor luxusnak számított, vagy ami szegényebb országokban még ma is az, az az átlag francia szellemének legmegelőzőbb terén, ahol türelemes, nüanszot kereső formacsiszólással legjobban tudja kifejezni mindig egyénit kereső, kifinomult ízlését. Erre csak a kisiparban van lehetőség és ezért növekedett Franciaországban az ilyen vállalkozások száma kb. 1,300,000-re a háború óta, ahelyett, hogy mint várni lehetett, csökkent volna a nagyipar folyton erősödő konkurenciájának hatásaként.

És ezért nő a Concours Lépine sikere is évről-évre. Az idén a „kiállítási park“ egyik 100 m. hosszú és 50 m. széles hatalmas pavilonjában mintegy 700 „feltaláló“ állt sorompóba. Természetesen találunk itt nagy csomó, már az előbbi években is kiállított árut, amelyek — esetleg még tökéletesítve — újra a zsüri elé kíváncznak — no meg a közönség elé.

A kiállítási park csodái.

De micsoda különböző tárgyak akadnak élénk sétánk közben! Itt egy csendes ősz bácsi rept el egy kis papirmassé-madarat, mely ugy van csinálva, hogy magától visszajön kiindulási pontjára, vagy ha másként eresztjük el, egy kifogástalan „looping the loop“-pal örvendeztet meg. Mellette egy dugó, amely minden üvegbe beleillik. Két részből áll t. i., amely között felfújható gummi van. A gummi kellőleg felfújva, olyan pontosan bedugaszolja az üvegünket, hogy talán ki se tudjuk többé huzni... szerencsére a mellette levő stábon felfedezünk egy eredeti dugóhuzót, amely a dugó és az üveg közé csuszva, kétoldról csipi nyakon és rántja ki a legrenitensebb dugót is. — Egy biciklivel találkozunk ezután. Egész rendszeren néz ki, mit tud vajon? Összehajtható. Ha már eleget futottunk rajta, egy alig 40 cm. hosszú és 20 cm. széles csomagot csinálhatunk belőle... és karunk alá vágthatjuk.

Egy még radikálisabb helymegtakarítás, a „Kiss Ply“ koffer. Nem nagy, kényelmesen belefér pl. az autókba: mérete 65 cm. x 40 x 12. Megérkezünk az erdőbe és le akarunk telepedni. Kinyitjuk a koffert és mint egy bűvész kiszedünk belőle először 4 széket, aztán 2 thermos, 4 élelmiszeres dobozt, 4 tányért, 4 poharat, 4 kést és egy réchaudt. És végül 4 lábat is, amelyekre rátesszük a koffert: megvan az asztal!

Menjünk tovább. Egy váratlan jelenség, a mely talán meglepőbb, mint a kiállított találmányok: egy abbé. — Reverendában, áll, azaz inkább sűrű-forog a fantasztikus alakú pultja mögött, a szája sem áll meg egy pillanatra sem, amint még a jó svádájú uccai árusokhoz hozzászólt párísiaikat is tiszteltetve szerzős szóbeszéggel dicséri portékáját. — Mouralis abbé találmánya egy szeszlang, mely világít és melegít. A tisztelendő ur szóbeszégének nem lehet ellenállni. Egyszer egy anekdotát mesél el, aztán csendesebb hangon egy

egyszerű, igen derék ember áll előttünk, aki elmagyarázza találmánya részleteit, olyan meggyőződéssel, mintha egy elveszett, bárány visszatérítéséről lenne szó. Az ő lángjának fényével és melegével boldogság költözik be minden családba, mert „az ember boldogtalanságára találta ki a zárt kályhákat és lámpákat, elfelejtve, hogy mindenben a nagy Teremtőt kellene utánoznia, aki a ragyogó Napot adta nekünk, anélkül, hogy bezárta volna valamibe“.

— Furcsa egy pap, mondja valamelyik hallgató.

Az abbé meghallja a megjegyzést.

— Istenem — mondja — a mi Megváltónk nem egy ácsnak fia volt-e?

Háztartási eszközök.

Ez a feltalálók kiállításának talán a legfontosabb része. A középosztálynak mind kevésbé telik cselédre. És ez nemcsak a háboru utáni viszonyok következménye, hanem a fejlődés általános tendenciája: az Egyesült-Államokban, ahol az életstandard sokkal magasabb, mint akár a leggazdagabb európai országban is, egy havi 300 dollárt kereső családnak nincs cselédje. Amellett mind több és több nő kénytelen egész nap otthonától távol dolgozni. Mind jobb üzlet tehát kitalálni eszközöket, amelyek segítségével takarítás, főzés, mosás gyorsan, fáradtság nélkül és tisztán elvégezhető. Mit találtak ki a Concours Lépine kiállító erre a nemes célra? Lencsét, vagy más száraz főzeléket akarunk főzni. Kiszedni a kövecseket, lemosni — hátha a fazék megcsinálná helyettünk? A Hannebique-fazék, igen. A fazékon egy bizonyos magasságban egy lyuk, a lyukkal szemben beleerősítve egy domboru fémlap. Kinyitjuk a csapot, a fazék elé tesszünk egy tálát és mikor a víz kezd kifolyni, bedobunk a fazékba egyszerre kb. negyed liternyit a főzelékből. A kavicsok a fazék fenekén maradnak. Pehely, vagy számszál a víz színén uszik. A lyukon kifolyik a főzelék, abszolút tisztán, utolsó szemig — de csakis a főzelék. Percenként 2 litert képes a fazék elintézni. Alma- vagy krumplipurét csinálunk. A krumplit lehámozni? az almából ráadásul a magot is kiszedni? Dehogy. Beleteszük őket hámozatlanul egy készülékbe, a mely hasonlít a husdarálóhoz is, meg a krumplipréshez is. Elkezdjük forgatni: a tálba kiszajtolódik egy ideálisan finom és teljesen tiszta purée — bőrt, csutkát, magot a forgó csavar oldalt kivetette.

A tej persze kihasználta az alkalmat, hogy mással voltunk elfoglalva és kifutott. Nos, majd leszoktatjuk. Beleteszünk egy lábasba egy... képzeltünk egy csészét, amely csak 1—2 cm. magas és a feneké lyukas, ezt tesszük be, felfordítva. Az így elkerített és a tűznek közvetlenül kitett folyadék jóval hamarabb forrásnak indul az egésznél, a pont a közepén levő lyukon a szabadba tör és a képződő bőrt újra meg újra széjjelszakítja. Ottfelejtjük a tejet a tűzön, míg csak egészen el nem főtt... de kifutni nem fog. Kitöltjük — nem kell a szűrőt tartani egyik kezünkkel: ráerősítettünk a tálra egy olyanfajta alumíniumlapot, mint a főzelékmosónál, amely a bőrt (vagy bouillonát a zsírszemecskéket) elválasztja a tejtől (vagy a bouillontól.) Aztán látunk egy négyzetes kis porcellánkádát villamos felszereléssel, a kádacsában tányér, csésze vagy evőeszköz helyezhető el. Annak egyharmad részét megtöltik vízzel, azután megindítják az áramot. A motor megindul rácsapja a vizet a tálakra. Egy perc — minden tiszta. A piszkos vizet leeresztjük, forró tányérunk helyébe, megindítjuk a motort, pár perc alatt kész az öblítés. A készülék tetejét kinyitjuk — a levegőn a forró víz máris elpárolgott, tiszta, száraz minden. Csak az a baj, hogy ez a készülék drága: 900 frank az ára. (Az eddig felsoroltak közül a legdrágább 10 frank.)

HUBELIK okt. 14.

Az „Electra.“

Szerencsére látni egy-két kisebb dolgot azok részére is, akiknek ez a radikális készülék drága... egyelőre. Az evőeszközök pucolását elvégzi helyettünk az „Electra“, egy vékony fémlap. Beletesszük a vízbe, rá egy csomóban a piszkos evőeszközöket és anélkül, hogy hozzányúlnánk, egy perc alatt minden tiszta — elektrolitikus uton, mondja a gyáros. És mutatja a városi laboratórium igazolását, hogy a művelet a legkevésbé se rontja az evőeszközt. Egy lap: 8 fr. 50, jó 100 egyórás fürdőre, a meg nem felelőt kicseréli.

Mondanom sem kell, hogy a tiszta evőeszközt nem kezünkkel vesszük ki, hanem egy ügyes facsirtetővel — ára csak 6 fr. — és nem tesszük rá az asztalra, hogy saját nedvében fürödjék, hanem a kiöntő felett (ami Párisban egy széles, sima kömedence, hogy mosogatás közben minden beleállítható legyen) egy újfajta szűrőkosárba tesszük. Ez a kosár használat után összehajtható és nem nagyobb... mondjuk egy női zsebkendőnél.

A tálban ragadt valami makacs piszok? Azért nem kell a körmeiket tönkretenni: egy vakaró acélből, olyan kicsiben, mint a kéményseprő szerszáma, jobban elvégzi azt.

S így vége a mosogatásnak, a kezünk, a konyha pedig tiszta és száraz. És és a kis prózai tény talán szintén be tudna lopni annyi boldogságot néhány családba, mint Mouralis abbénak a Teremtőt utánozó készüléke.

Dohnányi — Kifényi

jubiláris
SCHUBERT - hangversenye
okt. 19.

Egy aradmegyei bíróválasztás epilógusa.

Felgyújtotta szerencsés ellenfele csürjét a fényesi kibukott bírójelölt.

(Arad, október 9.) Egy aradmegyei községi bíróválasztás érdekes epilógusa játszódott le ma délelőtt az aradi törvénytörvényes Orezeanu-Balacescu büntetőtanácsa előtt. A tavalyi fényesi bíróválasztásnak két jelöltje volt: Mustea Vichentie és Oarcea Ilie. A fényesiek bizalma Oarceat emelte a bírói székbe, akinek öröme azonban még aznap éjszaka nagy szomorúsággá változott át. A bíróválasztás utáni éjszaka ugyanis kigyulladt Oarcea csürje, amelyben nagyobb mennyiségű gabona és takarmány hamvadt el. Persze nyomban Mustea felé terelődött a gyanu és a falubeliek azt suttozták, hogy Mustea elkeseredésében gyújtotta fel szerencsés ellenfele csürjét. A csendőrök Oarceat letartóztatásba helyezték és megindult ellene az eljárás.

Az ügyben ma tartott főtárgyalásra husz tanu vonult fel, akik azonban csak a tűz oltása körül látták segédkezni a vádlottat, aki különben teljes erővel tiltakozott a vád ellen és váltig esködözött, hogy nem ő a gyújtogató. Ennek ellenére a törvénytörvényes a tanukihallgatásokból megállapítottak vette Mustea Vichentie bűnösségét, akit ezért egy esztendei fogházra és 10.000 lej kártérítés megfizetésére ítél. Mustea az ítélet ellen felebbezést jelentett be.

A három új kollasztáger közül a második:
Szeméből azt olvastam, ne higgyek szavának
Dr. Mezey új tangó-slágere. MORAVETZ-kiadás, mindenütt kapható.

Feltalálták a malária szérumát.

A francia akadémia bemutatta Pe titit orvostanár új találmányát.

Páris, október 9. Pettit világhírű francia orvos tegnap az orvosi akadémián bejelentette, hogy feltalálta a malária gyógyító szérumát. Az orvos a szérummal már hosszabb idő óta kísérletezik és kísérleteit a legteljesebb siker koronázta. Új széruma teljesen gyógyítja a sárgalázt. Az akadémia 600 üveget küldött ebből a szérumból a nyugatafrikai és indokínai gyarmatokra.

TELEFON 70. ERZSEBET SLAGERMOZGO TELEFON 70.

Premier. MA d. u. 5, 7 és 9 órákor Premier.

Bettaner Hugó világhírű erotikus regénye filmen:

Elszabadult erkölcsök

Főszerepben: Vivian Gibson, Rina de Signore, Mary Kid, Beregi Oszkár, Marlon Oscar.

Jön!

EMBER és ORDÓG.

Jön!

Szántó Gizi és June Wells, a számi zongoraművésznők.

Hogyan jutott el az aradi zongoraművésznő a világhírhöz. — Beszélgetés Szántó Gizivel az amerikai művészviszonyokról.

(Arad, október 9.) Vasárnap volt. A langyos őszi nap vidámmá simogatta a korzón tolongó sétálókat, akik között feltűnt egy fekete öltözött piros arcú, Tizian-hajú hölgy. Nagy társasággal ment végig lassan a bulváron. Az emberek érdeklődve nézték az elegáns hölgyet és suttogva ujságotlák egymásnak.

— Ez Szántó Gizi. Most jött meg Aradra.

Közvetlen, kedves asszony Szántó Gizi, Prattinger Ferenc volt aradi tanár, jelenleg detroiti magyar lapszerkesztő felesége. Pontosan 7 éve, hogy elhagyta férjével Aradot, alig 18 éves korában és most visszajött, mint Amerika egyik legünnepeltebb zongoraművésznője, aki partnereivel June Welssel ma a világ legjobb két-zongoraegyüttest alkotja. Keresetlenül, őszintén mondja el a Tizian-hajú asszony, hogy mi minden történt vele az elmúlt 7 esztendő alatt és hogyan lett belőle világhíresség.

— Nem sokat tudtam Amerikáról, amikor hét évvel ezelőtt kimentem. Azt hittem, hogy Amerika nem egyéb, mint a felhőkarcok végtelen erdeje. Detroitban telepedtem meg, ahol egy festőművész unokatestvérem volt, az egyetlen ember, akivel beszélni tudtam. Ő tudott ugyanis egyedül ismerőseim közül — magyarnak. Történt egyszer, hogy Suljapin Detroitban a rádióon énekelt. Először, Ez nemcsak szenzáció volt, de zenei esemény is. Az összes nagynevű művészek egy-egy rádiókoncerttel tették a rádiót népszerűvé. Pár nappal később az egyik manager, aki Newyorkból jött Detroitba, megkért, hogy szeretne hallani. Másnap a vasárnapi rádió-programra tettek, több ismert amerikai és európai művészzel. Két héttel a rádiókoncert után meghívást kaptam, hogy mint „gyermektehetség” egy koncerten. Jeans Laval francia művésznővel együtt szerepeljek. Határozott sikerem volt és a helyi kritikából csak annyit értettem meg, amit az egyik kritikus írt: „meglátjátok, hogy még sokat fogtok hallani a Tizian-hajú magyar művésznőről”. Ez ambicionált. Le kellett tagadnom, hogy férjes vagyok, mert a managerem, mint „gyermektehetséget” akart produkáltatni.

— Körülbelül két évig „gyermekeskedtem”, managerem intenciói értelmében is állandóan — tanultam. Közben egyik legnagyobb zenetársaságnak klasszikus kompozíció pályadíját nyertem meg egy magyar melódiaiból fakadt suite-mmel... Ekkor az összes zenei lapok felfigyeltek. Meghívásokat kaptam több manager-től és két esztendő után már jóhangzású név volt az Amerikában különösen csengő „Szántó Gizi”. Megmaradtam a nevem mellett, amelyet Aradról vittem az Újvilágba. Zenetanárom, aki egyike a világi legelismertebb zenetanárainak, mint ösztöndíjas növendékét fogadott el és a második nyaramat, mint növendék a Chautauqua művész-koloniján töltöttem.

Ez a kolónia a világ legszebb helye, a Niagara-vízesés mellett. Itt ismerkedtem meg partneremmel (ő is detroiti) és az ő rábeszélésére adtam át magam az Amerikában nagyon divatos két-zongora kultusznak. June Wells már ekkor ismert művésznő volt. Tanárom megállapítása, hogy az ő amerikai konzervatívizmusa a zenében, az én lelkesülő és néha nekilendülő szentimentalizmusommal a legszebb összhangot hozhatja ki a két zongorán. A lelkek összhangját, ami nélkül nincs igazi művészi teljesítmény.

Az első nyáron egy koncertet adtunk a művészkoloniján. Ez a tanáromnak és a közönségnek egyformán szenzációt jelentett. Három esztendői szakadatlan munka után pedig ma már úgy említenek bennünket a komoly kritikusok, mint a legtekélyesebb két-zongora-együttest.

— Bejártuk egész Amerikát, több helyen szimfonikus zenekarral is játszottunk és most átjöttünk Európába.

Az amerikai művészek élete iránt érdeklődünk.

— Amerikában a művész csak addig szabad, — mondja Szántó Gizi — amíg el nem adja magát egy-egy managernek. Nekem most már nem szabad egy zongorás koncerteket adnom. Partneremnek sem. Ez úgy festene, mintha csak alkalmi két-zongoristák lennénk. Ázsiosúlyedést jelentene. Mert tudnia kell azt, hogy Amerikában a művészeknek ép úgy megvan az ázsiosúly, mint a fűszepapíroknak... És minden művésznök fontos, hogy az ázsiosúly meg ne romoljon, vagy az úgynevezett *talente listára* ne kerüljön, mint az az egyik legtehetségesebb magyar hegedűssel. *Kerékgyártó* Ducival történt, aki eladta magát egy vödville-nek. Azóta nem engedik meg neki többé, hogy komoly közönség előtt játszasson. Ez a művészi szabadság. Hogy mást ne mondjak: Bánky Vilmának még a száját sem volt szabad kinyitnia, amikor Detroitban a magyarok meghívták egy ujságról bankettre.

— Nagyon örülök — fejezi be Szántó Gizi — hogy Aradon is fellépünk. Tudja mégis... Arad... hiszen ez az otthon...

Meghatottan nézte a kisvasutat, amely épügy füstölt és köhögött, mint hét évvel ezelőtt.

KUBELIK okt. 14.

Irodalom és művészet

Az interimár bizottság mint színkritikus.

Szendrey igazgató benyújtotta a társulat névsorát, melyet a bizottság csak akkor approbál, ha meggyőződik az új tagok művészi képességeiről.

(Arad, október 9.) Az utóbbi évek alatt az aradi városi színügyi-bizottság nem élt azon jogával, hogy a színtársulat összeállítására, vagy az előadások nivója ügyében állást foglaljon. A bizottság alig ült össze és ha össze is ült, helyáremelések, vagy a színháznak más társulat részére való átengedése kérdéséről vitázott. Ez a rendszer nem bizonyult jónak és ezért Aradváros vezetősége elhatározta, hogy fokozottabb mértékben fog ügyelni az előadások nivójára. Az első lépés megtörtént az interimár-bizottság mai ülésén.

Popa Constantín a színházi szerződés ügyében referált a bizottság ülésén, majd felolvasta a Szendrey Mihály színigazgató által beadott kérvényt, amelyben a tagok névsorát közölte a város vezetőségével. Vulpe József bizottsági tag kijelenti, hogy értesülése szerint a névsor nem egészen helyes, miután Karácsonyi Il primadonna máshova szerződött. Megjegyzi, hogy az új tagokra nézve a városnak semmi garanciája nincsen, hogy azok megfeleljenek-e Arad követelményeinek.

Popa Constantín beszámol arról, hogy a színügyi-bizottságnak jogában áll a szerződött tagokat művészeti szempontból felülbírálni és amennyiben valamelyik ellen kifogás merül fel, az igazgató köteles az illető tagot tizen-négy nap alatt kicserélni. Ez azonban csak a színház megnyitásától számított harminc napon belül történhetik meg, amikor az új tagok legalább öt szerepben bemutatkoztak Arad közönsége előtt.

Mihulin Miklós elnök kijelenti, hogy a bizottság élni is fog ebben a szeszomban ezen jogával. Megállapították, hogy az új tagok közül Viola Margitot, Gál Pirit, Bánhegyi Ilonát, Balázs Istvánt és Horváth Lászlót nem ismerik. Tudomásul vették a társulat összeállítását azzal, hogy a tagokkal való végleges szerződés csak akkor léphet életbe, ha a bizottságnak az új színészek művészi képességeiről kedvező vélemény alakul ki.

Bélyeggyűjtők! Az új Senff megjött! Sándor Ferenc könyvjele.

* Az aradi színházi iroda hírei. Az Ábris rózsája, a színtársulat szombati megnyitó darabja, ma-holnap már teljesen készen áll és várja a függönylebbentést. Annie Nichols a darabok között honorárium tekintetében az egész világon első helyen áll az Ábris Rózsájával, Lehár Ferenc *Víz özvegye* előtt. Páratlan sikerrel en suite esztendőnkön át ment New-Yorkban az Abie's Irish Rose, amely Heitaj Jenő fordításában kapta kereszttségben az Ábris rózsája nevet. Derős, zsidóhumoru, szeliden, érzéssel komolykodó jelenetek cikáznak végig a vigjátékon. Gyóző mesterien hozza ki Lévy Salamont, Gaál Piri csupa kedves közvetlen, mint Róza Krisztina. L. Kiss Mária ragyogó humoru Cöhené, Kallós nagy-szerű mintaképe a papucsferjeknek, mint Cöhen, Jávor Abel Jánosba visz életet, egy tisztelendős rabbit Szendrey igazgató és Földes alakítanak bensőséggel, Horváth László Lévy Ábrahámnak ad jelentőséget. Az Ábris rózsája, mely egyébként Gaál Piri naiva és Horváth László vigjátéki bonvivan bemutatkozása lesz, szombaton A) bérletben, vasárnap délután 5 órákor rendes helyárrakkal, este fél 9 órákor B) bérletben megy, de a jövő héten is műsoron marad még. A jövő héten bemutatkoznak: Viola Margit primadonna és Balázs István bonvivan is Aradnak, azután pedig a Régi nyár premierje szerepel majd műsoron. Jegyek a téli színház pénztárában. Az igazgatóság közli, hogy az előadások a legpontosabban esti fél 9 órákor kezdődnek.

A három új kottastáger közt a harmadik: **Könyv a Katit táncba vinni...** Nagyon érdekes és érdekes. Szépség és, sene is a legpompásabb. **KORAFETE**-kiadás, mindenütt kaphatók.

PATKÁNYOK és egerek irtása

legbiztosabban a Ratopax-szal történik. A Ratopax nem szörványosan öl, hanem teljesen kipuhtítja a patkányokat és egereket. Kezelése végtelen egyszerű, embernek és háziállatoknak nem árt. Olcsó, mert egy 115 lejes üveg elegendő egy polgári házhoz. Románia vezérképviselője, a Chemorom Institut Chimic, Satu-Mare, mindenkinek készséggel küld ismeretőt és bizonyítványokat, melyek a tökéletes hatékonyságot igazolják. Azon helyekre pedig, hol a gyógyszerárakban vagy droguériákban netán még nem volna kapható, 115 lej ellenében bérmentve küldi a Ratopaxot, mely szabadalmazva van, ugyszintén kipróbálva és ajánlva minden illetékes bel- és külföldi tudományos intézmény által.

Aradon keresik egy oradeal nagyarányu betörés tetteseit.

Hatszáz ezer lejnyi értéket vittek el egy nagyváradai posztókereskedésből. — Az aradi rendőrség razzizál a betörők kézrekerítése végett.

(Arad, október 9.) Ma délután egy érdekes tartalmu távirat okozott nagy szenzációt az aradi államrendőrségen. A táviratot az oradeamarei (nagyváradai) rendőrség adta fel és értesítette az aradi rendőrséget, hogy ott a déli órákban kiraboltak egy nagy férfi ruha üzletet és több száz ezer lej készpénzen kívül ötszáz ezer lej értékű árut raboltak el. A váradai rendőrség nyomozása kétségtelenül megállapította, hogy a tettesek Aradra menekültek. A rendőrségen nyomban mozgósították az összes rendőrsztrikeket és detektíveket, akik az éjszaka folyamán az egész városra kiterjedő razzizát tartottak. Számos gyanus embert sikerült elfogni, akiknek kihallgatásuk egész éjszaka tartott. A nyomozás nincs még befejezve, de nincsen kizárva, hogy a vakmerő tettesek már az aradi rendőrség kezében vannak.

Iskolai füzetek, írószerek
Sándor Ferencnél, a megyeháza szomszédságában.

Bécsben fogják elhamvasztani Miss Amerikát.

Miss Amerika végrendeletében gondoskodott rokonairól. — Nemrég eldették fel a gondnokság alól. — Nyomoznak az elveszett ékszerek után, amelyek biztosítva voltak. Érdekes találkozás az elvált férjjel.

(Arad, október 9.) Hermann Katinkának, a Csabacsüd melletti halálosvégű autószerencsétlenség áldozatának tragédiája ma is élénk szóbeszéd tárgya Aradon. Most már hiteles megállapítást nyert, hogy a hatalmas Packard-kocsi katasztrófáját az egyik első kerék durchdefektje idézte elő. A száguldó kocsi a defektus következtében hirtelen oldalra dőlt, a sofőr nem volt ura a volánnak és a kocsi nekivágódott egy utszéli fának, aminek következtében az felborult és motorja felrobbant.

A szerencsétlenül járt dollármilliomos özvegy temetéséről még ma sem történt intézkedés, mivel a Békéscsabán tartózkodó rokonok előbb meg akarják várni miss America fiának, Merklér Edének ezirányú kívánságait, aki, hir szerint, már utra kelt Nápolyból és alighanem holnap érkezik meg Békéscsabára. Annyi történt mindössze ebben a dologban, hogy az aradi rokonok 2000 dollárt kértek az elhunyt amerikai testvérétől a temetés költségeire. Valószínűnek tartják, hogy özvegy Hermann Gyulánét Bécsben fogják elhamvasztani, miként férjét, egy évvel ezelőtt. A család ismerősei előtt egyébként különösnek látszik az a tény, hogy a Békéscsabára utazott aradi családtagok közül még mindezekig nem érkezett vissza senki sem Aradra, holott Csabára való utazásuk alkalmával úgy tervezték, hogy az egyik nővér már vasárnap este visszatér Aradra. Hir szerint a csendőrség nyomozást indított a katasztrófa alkalmával eltűnt ékszerek után. Valószínűnek látszik, hogy a drágaköveket a szántóföldeken dolgozó földmivesek szedték össze, akik elsőnek siettek a szerencsétlenül jártak segítségére. A katasztrófa másik két áldozata: Enggasser Louis sofőr és Berger Imre ügynök is, mint ismeretes, súlyos sebekkel borítva, eszméletlenül és önmagukkal tehetetlenül heverték az árokban és így

nem is láthatták, sőt még sem akadályozhatták, hogy a szanaszét repült ékszereket összeszedjék és elvigyék. Az ékszerek különben biztosítva voltak és így az örökösöket nem éri kár, mert azok értéke az utolsó baniig megtérül.

Amint jól informált helyről értesülünk, miss Amerika, mielőtt átjött volna Európába, végrendeletet készített, amely newyorki magyar ügyvédjénél van letétben.

Végrendeletében bőségesen gondoskodott összes rokonairól. Ő maga is többször említette, hogy egy amerikai, ha átjön az óceánon, mindig végrendekezik és így tett ő is. Érdekes ténykörülmeny, hogy miss Amerika urának családjával már régebben szakított. Férje családja ugyanis

Hermann Gyula halála után gondnokság alá helyeztette miss Amerikát

pazarló és különös életmódja miatt, amely sok szóbeszédre adott alkalmat Aradon is és amelynek nem kis része volt az özvegy tragikus halálában is. Ez év májusában azonban newyorki ügyvédjének sikerült miss Amerikát felmentetnie a gondnokság alól és így az özvegy hozzájutott a vagyonhoz, ami az elhunyt férje révén megillette.

Mint érdekes apróságot mesélik a szerencsétlenül járt özvegyről, hogy a napokban kintjárt autótón Ferticion és ott meglátogatta első férjét, Merklér János mészáros, aki most jómódu husiparos a községben. A találkozás az elvált házastársak között szívélyes volt és miss Amerika így szólt volt férjéhez, akivel való házasságából fia is származik:

— Köszönöm neked, hogy elváltál tőlem! Látod, milyen szép autóm van?

A volt férj megcsodálta a pompás Packardot és akkor még nem is sejtette egyikük sem, hogy ez a gyönyörű kocsi fogja majd halálba vinni miss Amerikát.

Nagyarányu turfcshalás Budapest és Hamburg között.

Letartóztattak egy charlottenburgi versenyistállótulajdonost. — A magyar ügető-egyesület vezértitkára lopozta le a családot.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Nagyarányu turfcshalás ügye foglalkoztatja a hamburgi rendőrséget. Egy évvel ezelőtt Iske Vilmos, charlottenburgi versenyistállótulajdonos megjelent a budapesti ügetőpályán Falkenberg Alfonz urlovással, akit Manikovszky Károly néven mutatott be a versenyistállótulajdonos. Elmondották, hogy három magyar versenylovat akarnak venni, hogy Rigában, a nagy nemzetközi fajtátáson szerepeltessék őket. Meg is vettek három lovat és Prágát keresztül elszállították őket. A végcél nem Rigába, hanem Iske nyugatnémetországi istállója volt és nemsokára megjelentek a rutinos, magyar versenylovak a németországi versenypályákon, mint Iske által nevelt nyeretlen német, belföldi telivérek. A három ló gazdája hatalmas díjakat nyert, nem is szólva a nagyszámú fogadásokról, s senkisé tudott a manipulációról.

Ez év nyarán Weissenbacher Aladár, a magyar ügetőegyesület vezértitkára, aki az eladást közvetítette, Berlinben járt, ahol találkozott Walter Buchholz, a mariendorfi ügető-egyesület vezértitkárával és akkor a rigai versenyek iránt érdeklődött. Hamarosan kiderült, hogy Rigában nem is volt verseny, ellenben a három ló, mint belföldi telivér szerepel a német versenyeken. A német egyesület kérésére Weissenbacher Hamburgba utazott, hogy megnézzék a lovakat. Megérkezésének azonban meszt vették és elszállították a versenyparipákat. Végre hosszas kutatás után egy farmeni istállóban rátaláltak a három paripára, amelyekre a magyar egyesületi vezértitkár ráismert. A berlini egyesület erre feljelentette Iske Vilmost, akit a rendőrség letartóztattott és

KUBELIK okt. 14.

aki kihallgatása alkalmával beismerte a turfcshalást. Falkenberg közben megneszélte a történeteket és a három lovat vagonba rakva, Hollandiába szökött. A hamburgi rendőrség körözőlevelet adott ki ellene. Iske már több turfcshalást követett el, összes tettei között azonban ez volt a legnagyobbarányu szélhámososság.

APOLLO

PREMIER! PREMIER!
Ma, szerdán 5, 7 és 9 órákor

Rejtélyes hatalom.

Modern dráma az orosz emigránsok életéből.
Főszerepben:
Suzy Wemon, Walter Rilla és Michael Bohnen.

URANIA

Ma, szerdán 5, 7 és 9 órákor

Sif:

Az asszony, aki ölt

Főszerepben:
Paul Wegener
és GRETE NOSHEIM.

Mindenki a legújabb **Heti Híradó.**

Lya Mara elsőrangú szerepe
Lya Mara oszadalmi
Lya Mara legcsodásabb képe

Jön! APOLLO-ban Jön!
Ma táncol Mariette.
Sulyos autóbaleset Aradon.

Egy gépkocsi elgázolta Kiss Lajos nyugdíjas vasutast, aki súlyos sérüléseket szenvedett.

(Arad, október 9.) Sulyos autóbaleset történt tegnap a késő esti órákban a Strada Bihorclui (Nagyvárad-uton). Az Ar. 757. rendszámú automobil, amelyet Halmagea János sofőr vezetett, elütötte Kiss Lajos ötvenhat éves nyugdíjas vasutast. A szerencsétlen ember ballába eltört és súlyos belső és külső sérüléseket szenvedett. A szerencsétlenséget jelentették a mentőknek és a rendőrség ügyeletes tisztjének. A mentők a közközhízbá szállították Kiss Lajost, akin azonnal műtétet végeztek. Állapota életveszélyes.

A rendőrség részéről Hara Tódor kommisszár, a közlekedési ügyosztály főnöke indította meg a vizsgálatot, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség. A sofőr vallomása szerint Kiss Lajos egyenesen elébe állott a rendes menetsebességgel haladó autónak. A sofőr már harminc méterrel a szerencsétlenség színhelyétől észrevette, hogy egy bizonytalanul mozgó ember van az út szélén. Tülkölni kezdett és amikor az autó közvetlen közelébe ért, Kiss Lajos hirtelen elébe sietett. A tanúk megerősítik a sofőr vallomását és egyhangú véleményük szerint a szerencsétlenségért nem terheli felelősség a kocsi vezetőjét. A rendőrség ki akarta hallgatni a szerencsétlen embert, de az még nem nyerte vissza eszméletét.

SPORT

O Arad veresége Versecen. Versec—Arad 3:1 (3:0). A jórészt ATE-játékosokból rekrutálódott Arad válogatott vasárnap adta vissza a verseciek aradi vizitjét Versecen. Versec válogatottja, amelynek zöme rendes körülmények között a Dusan Siluy-ból áll, ezuttal a belgrádi játékosokkal megerősödött vette fel a küzdelmet és sikerült is a viszonylag gyenge aradiakat 3:1-re megverni. Az aradiak egyetlen goalját Szabó (Tricolor) szerezte.

Szántó Gizi — June Wells kézzongorás klasszikus hangversenye okt. 11 én. Jenvek Sándor Ferencnél.

H I R E K.

A bunda.

(Az alábbi kis jelenet abban a pillanatban kezdődik, amikor önagsága éppen a szücsnek telefonál.)

— Én elhiszem magának, hogy ez egy alkalmi vétel, de hát honnan teremtek elő harmincezer lejt? Hogy ideadja huszonötezerért is? Nem... Nem... Tessék? Azt a tizezer lejes bundát vegyem meg? Micsoda? Ideadja havi kétezerlejes részletre is... Várjon a telefonnál... az uram éppen most jön haza... Ezt előbb meg kell beszélnem vele... Rögtön...

Férj (belép): Mit kell előbb megbeszél-ned?

Feleség: Ezt a bundaügyet. Képzeld, ideadja kétezerlejes részletre is.

Férj: Hát csak vedd fel a kagylót és telefonáld meg neki, hogy én nem lopom a pénzt.

Feleség: Kétezer lejt sajnálsz egy bundáért? Maholnap itt a tél.

Férj: A tavalyit még hordhatod.

Feleség: Kérlek, a tavalyi bundám már tavaly is tavalyi volt. Én abban nem merek veled az uccára menni...

Férj: Legfőleg nem fogsz velem menni. Tavaszig kibírom, hogy nélküled menjek az uccára.

Feleség: A bálókba kell, hogy elkisérj.

Férj: Tudod mit? Erről is lemondok.

Feleség (sirva fakad): Itt vár a szücs a telefonnál... lesül az arcomról a bőr...

Férj (idegesen): Jelenetet akarsz?

Feleség (bögve): Én bundát akarok. És ha a fejed tetejére állsz, akkor is bundát akarok. Ide kétezer lejt!

Férj: Telefonáld meg a szücsnek, hogy a telet Kairóban töltjük és ott nem kell bunda.

Feleség (toporzékol): Adsz pénzt vagy nem adsz pénzt?

Férj (határozottan): Nem!

Feleség (magánkiül): Hát ezt nem bírom ki. Én ezt nem bírom ki. Egy ilyen ember mellett én nem maradhatok. Vedd tudomásul, hogy azonnal csomagolok és megyek a mamához...

Férj (kajánul): Segitsek talán csomagolni?

Feleség: Füttyülök a segítségedre. Elvégezem magam is.

Férj: Nos, rajta?

Feleség (leül. Dul, ful.)

Férj (zsebóráját nézi): Féltető. Másfél óra múlva indul a vonat. Remélem a gyorsal utazol?

Feleség (mint egy mártír): Sajnos, nem mehetek.

Férj: Miért? Ki tart vissza?

Feleség: Hát van nekem pénzem, hogy utazzam?

Férj (lelkesen): Hiszen ha csak ezen mulik. (Tárcáját veszi elő.) Kérlek, elég lesz huszonötezer lejt?

Feleség (undorral átvesszi.)

Férj: Szerencsés utat. Csókoltatom a mamát. Aztán majd írjal... (Sietve el.)

Feleség (a telefonhoz szalad. Boldogan): Hallo — hallo — maga az? Küldje a bundát azonnal. Micsoda? Csak nem gondolja, hogy azt a kétezerlejes rongyot akartam megvenni, amit részletre is ideadott volna? (Hanyagul.) Küldje a huszonötezerlejes bibert. Rögtön kifizetem.

— Robu János dr. szabadságon. Ma megérkezett a városhoz a belügyminisztérium távirata, amelyben október 9-iki dátummal tizenöt napi szabadságot engedélyez dr. Robu János interimár bizottsági elnöknek. Helyettesítésével Mihulin Miklóst bizza meg.

— Udvari bankett Belgrádban. Belgrádból jelentik: A győzelmi ünnepeket tegnap nagyarányú udvari bankett fejezte be. A banketten a diplomaták és katonai attasék egész serege vett részt.

Rádió a magyar vonatokon.

Óránként hatvan fillérért minden utas rádiót hallgathat.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Érdekes újítást vezettek be a magyar államvasutak. A Budapest—Hegyeshalom—Bécs, Budapest—Szolnok—Nyíregyháza és Budapest—Sátorajauhely közötti vonalakon megindultak a rádióvonatok. A gyorsvonatokat és személyvonatokat egyformán szerelték fel rádióval.

Minden ülőhely fölé készüléket montíroztak. Az utasoknak, óránként hatvan fillér díj lefizetése mellett a vonaton utazó rádiószemélyzet dezinficiált kagylót ad, amellyel a világ minden leadóállomásának műsorát hallgathatják végig. A rádiókat rövidesen az összes vonatjáratokon bevezetik.

Jelentkezett a bécsi töltőtoll-király.

A rax-i kettős öngyilkosság egy szenzációs film előkészítése volt. — Erika és Hildegard — Winkler leányai.

(Az Aradi Közlöny bécsi tudósítójának távirata.) Emlékeztet, hogy a bécsi rendőrség megállapította, hogy a Raxon történt szenzációs kettős öngyilkosság Winkler osztrák töltőtollkirály reklámtrükkje volt. Mint ismeretes, a rendőrség a Rax menedékházában levelet talált, amelyben két titokzatos nő, Erika és Hildegard levélben bejelentette öngyilkosságát. A holttesteket azonban a szorgos kutatás dacára sem sikerült megtalálni és

hamarosan megállapítást nyert, hogy az öngyilkosság hírért Winkler költötte, aki ügyesen beleszötte az ügybe töltőtolljainak nevét és reklámot csinált magának a szenzációs esettel.

Most Winkler személyesen jelentkezett a bécsi rendőrségen két leányával, Erikával és Hildegarddal együtt, akik az albitóltagos öngyilkosságot elkövették. A reklámtrükkről a töltőtollgyáros kijelentette, hogy az esetet egy szenzációs film előkészítésének tekinti.

— Venizelos Belgrádba érkezett. Belgrádból jelentik: Venizelos görög miniszterelnök ma délelőtt érkezett meg Belgrádba. A határon az udvari vonat egyik szerelvényét rendelkezésére bocsátották. Ma délután a király fogadta kihallgatáson a görög miniszterelnököt, aki a királyi kihallgatás után Koroseccel és Sumenkoviccsal folytatott tárgyalásokat.

— Az aradi munkások küldöttsége az alispánnál. Ma délelőtt az aradi munkások küldöttsége jelent meg dr. Lazar Ágoston alispán előtt. A munkások memorandumot nyújtottak át, amelyben újra kérték az aradi prefekturát, hogy interveniáljon a cluji munkáspár megszüntetése és a vádlottak szabadonbocsátása érdekében.

— Megalakult a tengerentúli magyarok világszövetsége. Budapestről jelentik: Herczeg Ferenc, a Magyar Nemzeti Liga elnöke, New-Yorkból táviratot kapott, amelyben jelentették, hogy megalkult a tengerentúli magyarok világszövetsége, amely elsőnek Herczeget üdvözli.

— Holnap reggel startol a Graf Zeppelin. Friedrichshafenből jelentik: Ha az idő kedvező marad, a Graf Zeppelin holnap reggel startol Amerika felé. A newyorki jelentések szerint Roger Williams repülő egyfedelű Columbiáján holnap startol római utjára. Ha utján viharral találkozik, eléherepül csupán a Graf Zeppelinnek és elkíséri Lakelhurstig. Valószínűleg Levine óceánrepülő megy vele utján.

— Rosszul világít a színházi óra számlapja. Az interimár-bizottság mai ülésén Vulpe József a színházi óra ügyében interpellált és elmondotta, hogy a színházi óra világító számlapja rossz és éjszaka nem lehet kivenni, hány óra van. Kéri, intézkedjen a bizottság az óra számlapjának rendes kivilágítása érdekében. A bizottság utasította Muresan János főmérnököt, rendelje el a számlap kijavítását.

— Modernizálják az aradi tudószanatóriumot. Az interimár bizottság ma a tudószanatórium ügyével foglalkozott. Mihulin Miklós h. elnök szövegét, hogy modernizálás szükséges ennél az intézménynél, így a jövő évben parkirozni kell az udvart, a bejáratot aszfaltozni kell, ezenkívül pedig szükséges az ágyak szaporítása is. A jövő tanácsnak mindent meg kell tenni a tudószanatórium fejlesztése érdekében és felhívta dr. Cucu Vazul városi főorvost, hogy dolgozzon ki erre vonatkozólag tervezetet. A főorvos ezuttal bejelentette, hogy 1929. január 1-től felemelik a másodosztályu betegek orvosi díját, ami eddig mindössze napi tíz lej volt.

KUBELIK okt. 14.

— A vizsgálóbíróságon megkezdődtek a kihallgatások a Kaufman-ügyben. Ludosa vizsgálobíró ma délelőtt megkezdte a kihallgatásokat Kaufman Kamil aradi gépüzemigazgató ismeretes ügyében. A vizsgálóbíró elsőnek Kaufmann Kamilt, utána pedig az ügyben a hivatali vizsgálatot lefolytatott Olaru István városi vezértitkárt hallgatta ki. A kihallgatások másfél órán át folytak s azokról semmi nem szivárgott ki. Mint értesülünk, további kihallgatásokra valószínűleg jövő héten kerül sor.

— A mácsai apagyilkos ügye a Tábla előtt. A temesvári tábla tegnap foglalkozott az apagyilkossággal vádolt Vezan Florea mácsai parasztleány és mostoha anyja, Vezan Milka felebbezési ügyével. Mint ismeretes, az aradi törvényszék mindkettőjüket bünszék mondotta ki Vezan János mácsai gazdaember meggyilkolásában s ezért a gyilkos fiut 13 évi kényszermunkára, míg a mostoha gyilkosságra való felbujtás miatt 15 évi kényszermunkára ítélte. A táblai tárgyaláson újból felelevenedtek a borzalmas éjszaka részletei. A tanúk nagyrésze a vádlottak bűnössége mellett vallott, azonban egyik sem állította, hogy biztos tudomásuk volna arról, hogy Vezan valóban második felesége és legény fia gyilkolta volna meg azért, hogy a vagyont megkaparintsák. A tanúk csak arról tudtak, hogy a mostoha és az áldozat fia között bűnös viszony folyt, amit az apa nem jó szemmel nézett és emiatt többször volt veszekedés a családban. Ionescu főügyész-helyettes kérte az elhunyt elvált feleségének kihallgatását annak megállapítása végett, vajjon a vádlott legény neki négy szemközt bevallotta-e, hogy ő gyilkolta meg az apját, mostoha anyja biztatására. A felebbezési bíróság elrendelte az asszony kihallgatását és ezért a tárgyalást bizonytalan időre elhalasztotta.

— A ragály csirait, amelyek a szájon és torkon át a testbe akarnak hatolni, a Panflavin pasztilla megöli. Hathatós óvszer tehát hűlés, mandula- és torokgyulladás ellen. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

— Autótaxik — taxaméter nélkül. Ma délelőtt, az interimár bizottság mai ülésén, Vulpe József interimár bizottsági tag az autótaxik ügyében interpellált és elmondotta, hogy dacára az interimár bizottság rendeletének, az aradi berautótulajdonosok egyrésze még mindig nem szerelte fel a taxamétert autójára. Javasolta, hogy a bizottság léptessen életbe megfelelő intézkedést, hogy respektálják a rendeletét. A bizottság Pocioianut, a közigazgatási osztály főnökét bizza meg a rendelete végrehajtásával.

LISZKA FAL

első aradi villanylégpörkölője,
Piata Catedrali No. 1.
(volt Thökoly-tér) sarkán.

A teljesen újonnan felszerelt

villanylégpörkölő

megőrzi a kávé zamátját, ízét, ózondus levegővel való pörköléssel vitamin tartalmát fokozza és ez az egészségre különösen előnyös.

A LISZKA-féle kávékeverék

kilónként: Különlegesség 320 lej, I-ső minőségű 280 lej, II-ik 240 lej, III-ik 200, 180 és 160 lejért. — Allandóan frissen kapható

— Halálozás. Osvald Ferencné, született Pintér Anna, folyó hó 8-ikán délután 62 éves korában meghalt. Temetése e hó 10-én, szerdán délután lesz a felsőtemető halottsházából.

— Két feljelentés egy aradi utazó ellen. Löwenberg és Társa aradi cég feljelentést tett volt utazója, Landau Jenő ellen, aki állítólag tizennégy ezer lejjel megkárosította a céget. Balog András aradi lakos szintén feljelentést tett Landau ellen, hogy hét ezer lejt kiesett tőle és nem akar a pénzzel elszámolni. Landau Jenő ellen a második kerületi rendőrség vezette be a vizsgálatot és kihallgatása alkalmával azzal védekezik, hogy a két feljelentővel elszámolási viszonyban áll és a feljelentés bosszúból történt. A rendőrség tovább folytatja a nyomozást.

— „Feltalálók kiállítása.“ Lapunk mai számában Mohos Zoltán tollából rendkívül érdekes cikket hozunk. A cikk írója aradi ember. Mohos Ágostonnak, az Aradi Közlöny volt munkatársának fia, aki egyetemi tanulmányai elvégzése után Párisba költözött, ahol egy előkelő bank kötelékében dolgozik. A kitűnően megírt és nem mindennapi témával foglalkozó cikkekre felhívjuk olvasóink figyelmét.

— Fegyverharc a csendőrpáncsnok és parasztek között. Bucurestiből jelentik: Pantea de Jos községben, Constanza mellett Bodarau Béla csendőrpáncsnok összetűzött a bíróval. A veszekedés során a község bírójának kíséretében levő parasztek megtámadták a csendőrpáncsnokot, aki többször egymásután használta fegyverét. Három paraszt életveszélyesen megsebesült. A vizsgálat megindult.

— Budapest győzött a stockholmi magyar kiállításon. Stockholmból jelentik: A svéd-magyar társaság értesítette Budanestet, hogy a zsűri a stockholmi magyar kiállítás nagy-érmét Budapestnek ítélte.

Weinberger cipőüzletében

hatóságilag engedélyezett végeladás.
Raktáron levő összes árúk, valamint „FILT“-cipők is rendkívül mélyen leszállított árban kerülnek eladásra.

— Árlejtések az aradi városházán. Ma több árlejtést irtak ki az aradi városházán. Az interimár-bizottság mai ülésén elhatározta, hogy a városi órák karbantartása, a város nyomtatványszükségletének fedezése, a városi intézményeknek konyérrel, liszttel, hussal, tojjal és tejtermékekkel való ellátására nyilvános árlejtést ír ki. Ugyancsak ma döntött a bizottság a városi alkalmazottak téli ruhászükségletének ellátására kiírt árlejtés ügyében és Nicolau József vállalkozót bízta meg a szállítással.

— Megjavitják a külvárosi utcák világítását. Az interimár-bizottság mai ülésén Vulpe József a külvárosi utcák közvilágítása ügyében interpellált és elmondotta, hogy itt siralmas helyzet uralkodik. Vannak utcák, amelyek három-négy száz méter hosszúak és alig egy-két villanylámpájuk van. Az elhasznált égőket nem cserélik ki megfelelő gyors tempóban. Javasolja, hogy az interimár-bizottság küldjön ki egy bizottságot, amely Muresan János főmérnök vezetésével megállapítja, milyen intézkedések szükségesek, hogy a külváros utcáinak közvilágítása megfelelő legyen. A bizottság elfogadta a javaslatot és Muresan János főmérnök vezetésével a mérnöki hivatal két mérnököt delegálta a szükséges felülvizsgálat megkezdésére.

— Krisztushívő zsidó szekta Lengyelországban. Varsóból jelentik: Kucewice lengyel községben egy új zsidó vallási szekta alakult. Az új szekta elismeri a Krisztus-hitét, héber nyelven imadkozza a Miatyánkat és szertartásaiban a katolikus vallást követi, ezenkívül pedig az Újtestamentumot is vallja.

— Megettek egy adóvégrehajtót. Uj-Guineából jelentik: Az egyik bennszülött törzs megtámadta az adóvégrehajtót. A vademberek nyársra húzták, megsütötték, majd nagyarányú győzelmi lakoma közepette megették az adóvégrehajtót. A holland katonaság megindította a büntetőakciót.

— Az izraelita hitközség ifjúsági kulturkőre értesíti tagjait, hogy holnap, azaz szerdán este 9 órakor tartja dr. S o m o g y i Gyula igazgató ur „Goethe“ című a zsidó skola dtsztermében szabadelőadását, melyen a tagok hozzátartozói is résztvehetnek.

Ehínség fenyegeti Indiát.

Elpusztult az ország egész gabonatermése. — A szakértők szerint egymillió ember áll éhhalál előtt. — Kihirdették Indiában az ostromállapotot.

(Az Aradi Közlöny londoni tudósítójának távirata.) A Simlából az indiai miniszteriumba érkező táviratok az utolsó évtizedek legmegdöbbentőbb katasztrófájának árnyékát vetik előre. Az indiai alkirályi hivatal arról számol be, hogy India teljes gabonatermése a nagy szárazság következtében elpusztult, kiégett a száraz, megrepedezett tűzforró földben és a hatalmas birodalom egész lakossága a legszörnyűbb rémmel, az éhínséggel néz farkasszemet. India olyan éhínség elé néz, a

milyenre már évtizedek óta nem volt példa.

A szakemberek attól tartanak, hogy a szárazság nyomán fellépő inségnek az idén legalább egymillió ember esik áldozatul.

Az indiai kormány minden előkészületet megtesz a katasztrófa elhárítására és már most számolnak azzal, hogy a legközelebbi napokban kihirdetik Indiában a kivételes állapotot, nehogy lázongásokra kerüljön a sor.

Darazsakon és cserebogarakon sikerült a fejáttetés.

A sebészet korszakalkotó fordulata áll be, ha a további kísérletek sikerülnek

Prágából jelentik: Az orvostudomány az utóbbi években pompás sikereket ért el és mérföldes léptekkel halad előre utján. A legnagyobb érdeklődés ma a transzplantáció problémája felé fordul, vagyis egy eleven organizmus valamely részének más organizmusba való átültetésének idáig meg nem oldott kérdése felé.

Az eddigi kísérletek eredményei máris oly meglepőek, hogy újabb és újabb, egyenesen fantasztikus kísérletekre csábítják a tudósokat. Ha ezek az experimentumok beválnak, a sebészeti tudományban korszakalkotó fordulat áll be.

Eléggyé ismeretes, milyen jótéteményt gyakorolt az orvostudomány a háboru sebesülteivel szemben, amikor füleket, orrokat, sőt csontokat is, amiket elvitt a srappel, vagy a gránát, ujakkal pótolta. Az újabb időben nagy feltűnést keltettek azok a mirigyátültetések, amelyek az elagott emberekbe friss életenergiát öntöttek. Ismeretesek azok az esetek is, amikor az emberi testben golyó által eltört csontot hasonló alakú fémmel vagy állati csonttal pótolták.

Ujabbán sikerült bogarak fejét más bogarak törzsére átültetni. A kísérlet várakozáson felül sikerült.

Az experimentum céljaira azért választották a bogarakat, mert a tudomány tapasztalata szerint a bogár fejének eltávolítása után elég hosszú ideig él. Ez abban leli magyarázatát, hogy az életét fentartó idegrendszer széljél van osztva egész testén és nem összpontosul az agyában. A Zoologischer Anzei-

Krausz Simon

és a svábhegyi rezesbanda.

Mulatságos történet a Svábhegy szüreti mulatságáról.

(Budapest, október 9.) Minden esztendőben a Svábhegy őslakói szüreti mulatságot rendeznek, ahogy ők mondják „rezes pondával“ és „pantériummal“.

A bandérium és a rezes banda a főutvonalon vonul végig és nagy kapacitásnak számít az a villatulajdonos, ahol a villa előtt megáll a menet és zenével invitálja meg a villa és szőlőtulajdonost a svábhegyi szüreti mulatságra. Ilyen kitüntetésben szokott részesülni természetesen Krausz Simon, a Putakészen kívül Posten is népszerű bankár, aki minden egyes alkalommal jelentős összeggel szokta megváltani a szüreti mulatság belépő jegyét.

Vasárnap délután fél három óra tájban megjelent a lovasbandérium és a rezes banda Krausz Simon villájának ablakai alatt és a Pestről kikölcsönzött árvalányhaj, valamint nemzeti fehérmű meglobogtatása után nagy éljenzéssel fogadták a nép körében megjelenő bankvezért, aki viszont pusztán kalapiát lenggetve köszönte meg a megtisztelő látogatást. Majd egyszerre rákezdett a rezes banda és fülsiketítő lármával töltötte be az egész környéket. Ezenél rekedtebb trombiták, hasadtabb

— Pálkamérő (fokoló 0—66-ig) hitelesített, ktszámított táblázati könyvvel kapható Gáspár műszerosztásnál Arad. Telefon 315.

Gyermekköcsök, gyermekszékék legolcsóbban Hegedűsnél.

— RÁDIÓMŰSOR. Szerda, október 10. Wien — C (Romániai Idő.) 21.10. Magyar est. — Berlin, 21. Magyar est. Berosszó. 17.30. Hangverseny.

gerhen most számol be ilyen fajta kísérleteiről Plavistrzikov, az ismert természettudós.

Kísérleteit darazsakon és cserebogarakon végezte. Az operációt úgy vitte véghez, hogy a bogarakat kloroformmal elkábította, aztán megtett minden szükségessé, hogy a vérzés ne legyen túlságosan erős. Ez a körülmény természetesen föfeltétele annak, hogy a műtét sikerüljön. Sikeresen koronázott kísérlete után a tudós igen fontos természeti titoknak akart a nyitására jutni. Elsősorban azt akarta megállapítani, hogy miképpen viselkedik a bogár, ha egy másnemű bogár fejével cseréli ki a fejét.

A megfigyelés, amit a természettudós végzett, meglepő volt. A fejáttetés teljesen megváltoztatta a bogár karakterét, az új fej az előbbi tulajdonos egyéniségét oktrojálta a kísérleti bogárra.

Igy a nőstényfejjel ellátott himdarázs eleséget keresett a fiókák számára. A nőstény darázs pedig, amelynek törzsére himiejet ültettek át, egyszeriben támadó lett.

A második kérdés, amelyre Plavistrzikov feleletet keresett, sebészeti természetű volt. A tudós azt kutatta, vajon az átültetett fej gyorsan nő-e oda a törzshöz és milyen változásokat idéz elő a szervezetben.

A kísérlet ebben az irányban is kielégítően folyt le. Bebizonyosodott, hogy a bogár minden életműködése az operáció után az új fej agyműködésének van alárendelve. Plavistrzikov, sikerein felbuzdulva, kísérleteit most már magasabb fejlettségű állatokon fogja folytatni.

vadászkürtök még nem üvöltöttek egy nyolctagú rezs banda hangversenyén. Krausz Simi ijedten fogta be a fülét és riadtan nézte az ütött-kopott hangszereket, amelyek bizony gyűröttek, horpadtak, megviseíttek és száználmas külsejűek voltak.

A rocsogó hangszerek is elhallgattak egy pillanatra és akkor megszólalt az egyik sváb zenész:

— Pizony, méltóságos ur, már nagyon megrepedeztek a drómbiták.

— Veszünk újat — szólalt meg büszkén Krausz Simon — aki joggal érzi magát a svábhegyi rezesbanda patrónusának és máris benyúlt a zsebébe és tíz darab százpengős bankjegyet számolt le a rezesbanda vezetőjének kezéhez.

Krausz Simon jótékonyágát dallal adta hírül a rezesbanda az egész Svábhegynek és maga a bankvezér is könnyezve állott a meghatottságtól, míg az ócska hangszereken a köszönő dalt lejátszották a szüreti zenészek. De alig kanyarodott el a rezesbanda Krausz Simon villájától, mikor egyszerre csak abbahagyták a dalt és a karmester elkialtotta magát:

— Coltán! Filmos! Ide a jó drombidákat! Ezt vidd vissza az ócskáshoz! És hozd el a három bengő petét...

Eddig van a történet...

— Frankfurt a. M. 21.15. Magyar est. — Leipzig. 23.15. Táncczene. — Milánó. 23.35 Cigányzene. — München 21.30 Magyar est. — Nápoly 21.50 Zenekari hangverseny. — Prága 21 Szimfónikus hangverseny. — Róma 22 Operaelőadás. — Zágráb 21.30. Vidám est. — Budapest. 10.30, 12.45 és 16. Hírek, közgazdaság. 21.30 Hangverseny. 23.30 Cigányzene.

Az ügyész 5-10 évi fegyházbüntetést kért a kommunista vádlottakra.

Incidens a vádbiztos és Máthé vádlott között. — Megkezdődtek a védőbeszédok. — Vicol védő szerint egy eszme ül a vádlottak padján. — Milyen kosztot esznek a hadbírótság foglyai?

(Az Aradi Közlöny clujl tudósítójának távirata.) A kolozsvári munkáspár mai tárgyalásán Negulescu vádbiztos folytatta vádbeszédét. Ma már nem beszél általánosságban, hanem egyénenként, vagy csoportonként emel vádat.

Beszéde során ánutat az egységes szakszervezetek működésére s azt állítja, hogy az egységes szakszervezetek tagjai kommunisták. Kifogásolja, hogy az egységesek nemcsak munkásokat vettek fel tagjaik közé. Állítása szerint Máthé Ernő nagyváradi újságíró a vizsgálat során bevallotta, hogy tagja volt az egységes szakszervezeteknek.

Mikor Negulescu ezt mondja, Máthé hirlapíró felpattan a vádlottak padján s izgatottan kiáltja az ügyész felé: „Ez nem felel meg a valóságnak!” Pacala elnök azonnal karcerebe utalja Máthét.

Az incidens után a hadbíró ügyész sora veszi a vádlottakat. Ráolvassa dr. Rozván, dr. Szántó, Ullmann és dr. Kertész Rezső vádlottakra, hogy a váradi Kolozsvári-uccában kommunista lapot akartak szerkeszteni. Konkrét vádképpen mindössze a Vörös Segély megszervezését hozza fel. A vádiratban szinte soronként fordulnak elő az ilyen és ehhez hasonló absztrakt vádak: Bukovával, Csizmadiával cimborált, Valamint Gombác, Lénárth, Szenkovits nevei.

Általában Máthé kivételével egyetlen vádlott ellen sem tud az ügyész konkrét vagy súlyos vádakot felhozni.

Máthé azonban fenntartotta a vizsgálat során, hogy ő mindhalálig kommunista s cikkei során is a szabad Szovjet-Romániát élteti. A vádirat szerint is, Máthénak társai, akikkel a „Lenin követői” című lapot szerkesztette, csupán csak barátságból nyújtottak neki segítséget. A rogáti vádlottakkal szemben is mindössze azt a vádat hangoztatja a vádirat, hogy Váradon jártak s hogy Gombáccal barátkoztak.

Féltizenegykor elnök szünetet rendelt el, melynek során magához kérte a sajtó képviselőit s bejelentette, hogy mivel a per során többször hangzottak el olyértelmű vádak, hogy a kolozsvári hadbírósnál a bírónők egészségtelenek s a koszt rossz, a védőkből alakult bizottsággal meglátogatták a bírónőket, ahol is megállapították, hogy a bírónőkben a rabok éppen olyan élelmet kapnak, mint a katonák s hogy ez az élelem éppen olyan kvalitású, mint a monarchia idejében volt.

A sajtó képviselői kérdéssel fordulnak Dobrescu dr.-hoz, a delegáció vezetőjéhez a tapasztalatokat illerőleg, ám Dobrescu nem nyilatkozik. Herzfeld birodalmi képviselő (Németország) kijelenti, hogy a koszt silány kvalitású. Zisu dr. védő pedig megállapítja, hogy a fegyház cellái nedvesek. A rabok általában gyorsforralókat, újságokat kértek.

Szünet után Negulescu kapitány Aradi Viktor ellen kéri a rendtörvény vonatkozó paragrafusa alapján 5 évi fegyház kiszabását. Bucova, Lénárth és Lénárth Irma ellen államellenes propaganda-működés s a kommunizmus fejeves bevezetésének kísérlete címén a rendtörvény 1. illetve 11. paragrafusa alapján 5-től 10 évig terjedő fegyházbüntetést kért. Ugyanezt a büntetést kérte a többi vádlottak ellen is.

Öt perc szünet után Vicol dr. védő hatalmas és lendületes védőbeszédébe kezdett.

Vicol: Miután a vád elmulasztotta teljesíteni abbeli feladatát, hogy a vádat kellőleg megvilágítsa, a védelemre hárul ennek a feladatnak megoldása. Leszögezi, hogy itt nem az egyének ülnék a vádlottak padján, hanem a szakszervezetek megtapasztalásának parlamentáris leple alatt a munkásság szervezőit hurcolták a vádlottak padjára. A most

folyó per, mint általában a hasonló perek a békeszerződés harmadik paragrafusába ütköznek, mert hiszen a szervezetek nem akarnak egyebet, mint hogy az alkotmány 21. paragrafusa végre is lépjen életbe. Ami a kommunista pereket illeti, itt egy eszme ellen folyik mindenkor a hajszja. A védelem a jogtisztelem ember, a felvilágosult ember jogán, helyesebben talán kötelessége alapján védi a meghurcolt eszmét. A védelem egyetlen konkrét vádat hozott fel, tehát tisztázni kell a pert. Az a doktrína, mely itt áll előttünk, a kom-

Paléologue temesvári zsidócsaládból származik

Szenzációs leleplezés Miklós cár barátjáról, a híres Paléologue-jegyzék szerzőjéről, akinek nagyapja Braun timisoarai (temesvári) kereskedő volt.

(Budapest, október 9.) Kevés könyv aratott a háboru óta olyan világraszóló sikert, mint Maurice Paléologunak, Franciaország volt szentpétervári nagykövetének „Négy év a cári Oroszországban” című munkája. Ez a könyv — mint író is — egy csapással világhíressé tette a francia diplomatát, aki a háboru alatt II. Miklós cár udvarának politikai boszorkánykonyhájában élt és annak — milliók és milliók életére kiható — kulisszatitkait hozta nyilvánosságra. Paléologue azonban különösen a nagy port felvert jegyzékkel tette híressé magát, amivel beleavatkozott a magyar beipolitikába is. Maurice Paléologueról most a magyar diplomáciai karnak egy azelőtt sokat szerepelt, előkelő tagja oly leleplezésekkel szolgál, melyek valójában a szenzáció erejével fognak hatni, különösen Temesváron, ahová Paléologuet egészen közeli családi vonatkozások fűzik. Az erre vonatkozó adatok a bécsi Staatsarchivban kerültek napfényre és ezek szerint Maurice Paléologue nagyapja egy Braun nevű temesvári zsidó kereskedő volt, aki 1820-ban kalandos körülmények között került ki Párisba. Ott csakhamar előkelő összeköttetéseket szerzett, amelyek révén a tehetséges temesvári zsidógyerek titkára lett gróf Apponyi Antalnak, Ausztria akkori párisi nagykövetének.

Ebben a minőségben 1848-ig szerepelt Párisban.

Apponyi gróf ugyanis, akit a negyvennyolcas események következtében visszahívtak Bécsbe, elutazása előtt arra a kellemetlen fölfedezésre jutott, hogy diszruhái és családi ékszerei eltűntek. Párisból hazatérve, a gróf aztán Bécsben feljelentette titkárát, akiről azt hitte, hogy tudnia kell az eltűnt holmokról. — Braun nem került elő, de Braun ellen a bécsi hatóságok más retorzió hiányában, örökre kitiltó végzést hoztak, amelyet leszármazottjaira is kiterjesztettek.

Braun és minden ivadékát örökre kitiltották Ausztria területéről.

Teltek, multak az évek és Braun is időközben visszatért Párisba, nagy vagyont szerzett. Fia kezén a vagyon még jobban felszaporodott, úgy, hogy Maurice Paléologue már egy dús gazdag és tekintélyes párisi család gyermekeként született. A tehetséges fiút a család kitűnő nevelésben részesítette és iskolái elvégeztével beírta a politikai akadémiára, ami egyértelmű volt a diplomáciai pályával való eljegyzéssel.

Maurice Paléologue, aki akkoriban már nem volt zsidó, lépett a francia követségen

munizmus. Az a név, mellyel nem mulasztották el felvignettázni a parasztokat, mikor földet kértek s Bratianu Ionelt, mikor alkotmányt akart adni az országnak. A kommunizmus az emberiség ősrégi álma. Platónnál nyert először megfogalmazást. Morus Tamáson keresztül utópiává tisztult, Marx zsenije tudományá, konkrétummá tette. Az összes szakszervezetek ezeken a marxi elveken épültek fel s csupán módszerei eltérések mutatkoznak közöttük. Tehát ez a pör nem más, mint a lelkiismereti szabadság megsértése. Az az elv, amely helytelen, önmagában összeomlik, amelyik helyes az minden emberi terrorral dacol. A hadbírák lelkiismeretére, meggyőződésére hivatkozva kéri a vádlottak felmentését. Vicol beszéde, mely láthatólag mély hatást gyakorolt nemcsak a teremre, de a hadbírótság minden egyes tagjára is, holnap fél kilenckor folytatódik. Utána Popa Ádám dr.-ra kerül a sor.

teljesített szolgálatot. Néhány évvel a háboru kitörése előtt aztán a francia kormány ki akarta nevezni Bécsbe követségi titkárnak. Az erről szóló aggrementet a követség benyújtotta a Ballplatzen, ahol hamarosan megállapították, hogy Maurice Paléologue unokája annak a Braun nevű embernek, akit — utódjaival együtt — kitiltottak Ausztria területéről.

A Ballplatzen erre igen tapintatos formában — az előzményekre való minden utalás nélkül — felkérték a francia kormányt arra, hogy tekintsen el a követségi titkár kinevezésétől, ami meg is történt. Ez az eset azonban Paléologue diplomáciai karrierjét nem akasztotta meg. A fiatal diplomatát a háboru alatt Franciaország szentpétervári nagykövetének nevezték ki és Paléologue keze akkor Ausztria ellen dolgozott és — ki tudja — politikáját talán öntudatlanul is az a gyűlölet irányította, amellyel nagyapja, az egykori temesvári fiú, Bécs ellen viseltetett. A háboru emberek intézték és Maurice Paléologue, a nagyszerű diplomata és tudós történész is csak egy gyöngye ember.

Ölni akart az öngyilkosjelölt.

Magasrangú budapesti bankhivatalnok feleségének botránya. — Hisztériás rohamában megtámadta a gyógyszerészt, aki nem adott neki veronált.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Tegnap éjszaka egy izgatott nő rontott be az egyik budapesti Andrassy-uti gyógyszerészterembe és veronált kért. Amikor a gyógyszerész a receptet kérte tőle, azt felelte, hogy otthon felejtette receptjét. Erre természetesen a gyógyszerész megtagadta a veronál kiadását, mire az ismeretlen nő fenyegetőzni kezdett és botrányt helyezett kilátásba. A gyógyszerész sarkon fordult és otthagya a nőt. Amint szobája felé haladt, legnagyobb megdöbbenésére a tükörből azt látta, hogy a nő eltorzult arccal tört ránt és feléje rohan. Hirtelen megfordult és kiütötte az asszony kezéből a tört. A nő hisztériás rohamot kapott, mire a patikus magához térítette és azután átadta a legközelebbi endörnek. A főkapitányságon megállapítást nyert, hogy a nő egy magasrangú budapesti banktisztviselő felesége, aki öngyilkosságot akart elkövetni. Miután megígérte, hogy lemond szándékáról, szabadon bocsátották.

HA NEM PÉLDÁNYONKÉNT VESZI MEG AZ „ARADI KÖZLÖNY“-t, hanem havonta 90 lejért előfizeti, csak 3 lej 60 banba kerül egy példány.

Holnapig benyújthatják még kérvényeiket az idegen állampolgárok.

Csütörtökön megkezdődik a revízió, amely a munkaügyi miniszterium utasítása értelmében rendkívül szigorú lesz.

(Arad, október 9.) Holnap, szerdán van a végső terminus az idegen állampolgárok tartózkodás meghosszabbítása iránti kérvények benyújtására s csütörtökön az aradi munkaügyi felügyelőség megkezdte működését a revíziót végző bizottság. Az állambiztonsági hivatalról holnap délután az összes kérvények átkerülnek a munkaügyi felügyelőséghez, ahol összcállítják őket s a hunyadmegyei körzet kérvényeivel együtt szorítózzák.

Arad- és Hunyadmegyéből mintegy 3000 kérvény futott be a munkaügyi felügyelőséghez s hozzávetőlegesen 9000 lélek felett dönt majd a Popescu Péter vezérfelügyelő elnöke alatt megalakult, Ciorescu Tache szigurancafőnök, delegált, Trimbitioni Traian mérnök, iparfelügyelő, delegált, Petrescu Miklós Astra-gyári igazgató, munkaadó-delegált, Negus János

nyomdász, munkás-delegált tagokból álló bizottság.

Eredetileg már ötödikén kellett volna megkezdnie munkáját a revízió-bizottságnak, azonban részint Popescu Péter bizottsági elnök távolléte, részint pedig az, hogy nem érkeztek miniszteriumi direktívák az ellenőrzés menetére, megakadályozták az 5-iki kezdést. Mára érkeztek csak meg az instrukciók, amelyekre vonatkozólag még nem adott nyilatkozatot a bizottság, de a kiszivárgott hírek szerint a bizottság — a miniszteri utasításnak megfelelően — valóban szigorúan ejt meg az ellenőrzést s igen sok idegen állampolgárt szólítanak fel távozásra. Okul az utasítás azt említi, hogy ezzel remélhetőleg csökken a munkanélküliség és a kiszorított román speciális munkások ismét munkaalomhoz fognak jutni.

Egy okmányokkal szélhámoskodó maffiát lepleztek le Budapesten.

Daniel olasz meghatalmazott miniszter nevében követték el a nagyarányú csalásokat. — Márki tanár lakásán lejátszódott tragédia magyarázata.

(Az Aradi Közlöny Budapesti tudósítójának távirata.) Nagyarányú szélhámosság ügyében nyomoz a budapesti rendőrség. Mint emlékeztetes, ez év május 16-ikán Márki Hugó egyetemi magántanár budai lakásán szívenlőtte magát és meghalt Daniel József budapesti képkereskedő. Márki semmit sem tudott az öngyilkosság okáról és a rendőrség is csak most jött rá, hogy nagyarányú kalanddráma áll a titokzatos ügy hátterében.

A Hajó-ucca 8. szám alatt lakott Somogyi Gyula hírlapíró, aki később Berlinbe költözött és lakását Réti Gyula képkereskedőnek adta bérbe. Somogyi Budapesten élő fiyére többször felszólította Rétit, fizesse ki a lakás bérét és a képkereskedő végül kijelentette, hogy egy jóbarátja, akit Daniel József olasz miniszterként szerepeltettek, vállal felelősséget tartozásáért. Somogyi végre megunt a hazavonát, hazajött Berlinből és kitétte lakásából Rétit. Amikor a hírlapíró irasztala fiókját átnézte, titokzatos iratokat talált, amelyek láthatólag hivatalos másolatai voltak a budapesti olasz követség és a nemzetközi ellenőrzőbizottság nevében készült különböző okmányoknak. Ezenkívül több fantasztikus írás került napfényre, amelyek

titokzatos ügyekről szóltak, s amelyeket Daniel miniszter kötött meg Olaszország megbízásából, különböző államokkal, órlási összegek erejéig. Többek között feljegyzéseket talált Daniel és Mussolini közötti rádiótelefonbeszélgetésekről is.

Somogyi az egész csomagot átadta a rendőrségnek, amely megindította a nyomozást. A rendőrségi nyomozás szenzációs adatokat produkált. Megállapítást nyert, hogy az öngyilkos Daniel példátlan szélhámosságokat követett el és nagy összeköttetéseire való hivatkozásával számos embert csapott be. Többek között maga Márki egyetemi tanár is eldöztatává lett. Az egyetemi tanár később rájött a csalásra, de szegyelte, hogy ő is beleesett a csapdába és nem tett feljelentést. Megienvegette azonban Danielt, aki öngyilkosságot követett el a feljelentéstől való féltelmében. Kiderült, hogy egész maffia dolgozott Budapesten és fantasztikus iratmáslataival számos embert károsított meg. A maffiának számos

tagja van és a budapesti rendőrség most erőlyes nyomozást folytat a bűntársak leleplezése és letartóztatása érdekében.

A tegnapi cselédrazzia epilógusa.

Az interimár bizottság arra kéri a rendőrséget, hogy egészségügyi razzliákat a város tudomásával eszközözzön. — Az elegáns cselédleányok megmenekültek a razziától.

(Arad, október 9.) A vasárnapi cselédrazzia ügyében ma interpelláció hangzott el az interimár-bizottság ülésén. Vulpe József bizottsági tag kérdést intézett az ülésen dr. Cucu Vazul városi főorvoshoz, tudomása volt-e a városnak, illetve a város egészségügyi osztályának arról az egészségügyi razzziáról, amelyet a rendőrség vasárnap a város területén eszközölt. Elmondotta, hogy tekintet nélkül arra, hogy igazolni tudta-e valamelyik leány magát, vagy sem, négy-ötszáz cselédet bevitték a rendőrségre, ahol dr. Memete Demeter megvizsgálta őket.

Pausesti Miklós megjegyzi, hogy a razzzia kizárólag a rendőrség ügye, amelybe a város nem avatkozhat be. Vulpe azonban kijelenti, hogy abban a percben, amikor nem rendészeti, vagy állambiztonsági szempontból tartják a razziát, a városnak joga van beleszólni az ügybe. Ezuttal egészségügyi razzziáról volt szó, mert a leányokat abból a szempontból vizsgálták meg, vajjon trachomások-e s így a város egészségügyi osztályának előzetes tudomása kell, hogy legyen róla. Kifejti, hogy az eljárást sokkal simábban és szobben lehetett volna lefolytatni, ha házról-házra járnak és így ejtik meg a vizsgálatot. Pausesti kijelenti, hogy a rendőrség nem jelentheti be előre, ha razziát akar tartani. Mihulin erre megjegyzi:

— Azt mondták a városban, hogy úgy vitték be a leányokat, mint ahogyan a sintérek a kutyákat viszik.

Cucu dr. leszögezi, hogy nincsen szükség arra, hogy trachoma-felülvizsgálatot tartson a rendőrség. Értesülése szerint azonban megvizsgálták a cselédeket, mennyi nemi be-

teg van közöttük. Erre pedig csak a rendőrségnek van joga. Mihulin megemlíti azt is, hogy csak a parasztruhába öltözött leányokat vitték be, ha valamelyik cselédén kalap és elegáns ruha volt, az megmenekült. Pausesti kijelenti erre:

— Nem mondom, hogy jól csinálták, de a város nem avatkozhat bele a rendőrség dolgába.

Végül a bizottság elhatározza, hogy nem avatkozik bele hivatalosan a razzzia kérdésébe, azonban megbizta a városi orvosi hivatalt, írjon át a rendőrségnek, amennyiben legközelebb hasonló razziát akar tartani, értesítse arról a várost és annak bevonásával eszközölje a razziát. Természetesen ez nem vonatkozik azokra az esetekre, amikor közrendészeti, vagy közbiztonsági szempontból tartanak razziákat, mert ez kizárólag a rendőrség hatáskörébe tartozik.

Közgazdaság.

Zürichben 3.13'50 a lej.

Helyi valutaárak. (Október hó 9.)
Pérez: Márka 39, dollár 164, angol font 800, francia frank 6.30, olasz lira 8.70, cseh korona 4.90, pengő 28.90, dinár 2.55, osztrák schilling 23.35, svájci frank 31.50. — Áru: Márka 39.50, dollár 164.50, angol font 805, francia frank 6.60, olasz lira 8.90, osztrák schilling 23.50, svájci frank 32. — Kifizetések: Berlin 39.75, Newyork 166.10, London 807, Páris 6.52, Milánó 8.80, Prága 4.93.50, Budapest 29.04, Zágráb 2.92.50, Bécs 23.45, Zürich 32.05, Irányzat: Szilárd.

Zürichi tőzsdenyitás. (Október hó 9.)
Berlin 123.62.50, Amsterdam 208.30, Newyork 514.60, London 2519.75, Páris 20.30, Milánó 27.23, Prága 15.40, Budapest 90.65, Belgrád 9.13, Bucuressti 3.14.50, Varsó 58.25, Bécs 73.10.

Zürichi tőzsdézárás. (Október hó 9.)
Berlin 123.63, Amsterdam 208.32.25, Newyork 519.60, London 2520, Páris 20.30, Milánó 27.22, Prága 15.40, Budapest 90.65, Belgrád 9.13, Bucuressti 3.13.50, Varsó 58.25, Bécs 73.10.

Bucuressti-i tőzsdézárás. (Október hó 9.)
Devizák: Páris 6.49, Berlin 39.50, London 805.50, Newyork 165.50, Milánó 8.68, Zürich 32, Prága 4.93, Bécs 23.32, Budapest 29.25, Varsó 18.90. — Valuták: Népeleón 640, márka 39.40, léva 1.21, török lira 0.86, angol font 802, francia frank 6.49, svájci frank 31.75, olasz lira 8.65, drachma 2.14, dinár 2.89, dollár 165, lengyel zloty 18.30, osztrák schilling 23.25, pengő 28.75, cseh korona 4.90.

Felelős szerkesztő: RETHY JÓZSEF.
Cenzurat: Prefectura Judetului.

Megérkeztek a legutolsó modelű tökéletesített, világhírű

Essex Super Six automobilok.

Négy kerékfés, 6mór acélkorong. Minden típus raktáron. Előnyös fizetési feltételek.

Egyetlen engedélyezett lerakat Arad megye részére:

AUTOREX S. A.

Bulv. Reg. Maria 19. A minorita templommal szemben.

Az ERDÉLYI ÉLET minden száma szenzációs tartalommal jelenik meg.

Bolthelyiség

a Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) és Str. Banatului (Asztalos Sándor-ucca) sarkánál, a hetipiac legélénkebb helyén,

november 1-re kiadó

Cim az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában.

eszeszlovákiai cipőgyár lerakata e hó közepén
NYILIK MEG ARADON

Piata Avram Iancu 21. színházzal szemben.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4. vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8. Melve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 40. vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel ki-vánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszük fel. Csak válaszhelvéssel ellátott kérdésközlésre válaszolunk. Ajánlatok, levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

LEVELEZÉS.

ARVALÁNY jellegre levél van az Aradi Közlöny kiadójában. 5446

EZER csók soraidért. Iri ezután Ráday 63. III. aká. minden szavad erő a kitar-táshoz. 5451

OKTATÁS.

FRANCIÁT és németet nagyon olcsón tanítok. Volt Fábán Gábor-u. 1. földszint 5072

ALKALMAZÁS.

NAGY gyakorlattal bíró nős. németül beszélő sofför bankszolgának kerestetik. Polgári Takaréknál. 5333

ÜGYES, MEGBIZHATÓ KIFUTÓ LEÁNYT jó bizonyítvánnyal felvesz Sal-góné bizományi üzlete Str. Horia 1. Neu-man-palota. 1000

SOK évi krodai gyakorlattal bíró tiszt-viselő kitűnő referenciákkal alkalmazá-sát keres. Választ „Szerény” jellegre kérek az Aradi Közlöny kiadójába. 5440

JÓ főzőnő október tizenötödikére felvé-tetik. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 5444

HAZIVARRÓNÓNEK ajánlkozik közép-koru nő. vidékre is elmegy. Str. Oituz (III-s-u.) 104. az iskola mellett. 5445

SZEZONCIKK vásárlásához keresek kaucióképes egyemet. — Ajánlatokat „Szezonüzlet” jellegre kérem. 5438

ÖNÁLLÓAN dolgozó nőiszabó segéd azonnal felvétetik. Ilyés, volt Deák Fe-renc-uca 38. 5449

FIATAL leány felvétetik fogorvosi ren-delőbe assistensnőnek. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 10506

MINDENES főzőnő jó bizonyítványokkal 2 tagu csakidhoz felvétetik Bulev. Car-rol 79. emelet. 5432

LAKÁS.

ÜRES szoba konyhasználati kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában 5439

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szoba, előszobával azonnal kiadó esetleg butor nélkül. Cím Calea Saguna (Varjassy Lajos-uca) 196. 5443

A főtéren

két udvari szobából álló, mű-helynek, szalonnak vagy irodának alkal-mas helyiség azonnalra

K I A D O.

Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 1857

INGATLAN.

CHISINEU-CRISEN (Kisjenő, Aradme-gye) főúton. Köröspart mellett 5 szo-bás, fürdőszobás lakóház, mellékhelyi-ségekkel, udvari különálló 2 szobás, konyhás épülettel, eladó. Dávid József, Chisineu-Cris. 1506

VÉTEL ÉS ELADÁS.

EGY duplaüléses, teljesen csukott bőre-deles hintó nagyon olcsón eladó Aradana Banknál. 5371

ACCUMULATOROK

TOLDY GYÖRGY speciális javítóműhelye Arad, volt Orózy-uca 8.

Volt gróf Károlyi-uccában

autógaragennak, műhelynek vagy raktárnak igen alkalmas négy 1 szoba, konyhás lakásból álló ház, az uccai részen beépítetlen nagy telekkel, 300.000 lejért el-adó, 160.000 lejért átvehető. Az Óvár-téren egy 230 □-öl üres telek 130.000 lejért eladó. Kizárólagos megbízott: Kiss Lajos „Uranul” rodája, városházá-val szemben. 5454

Pulloverek, szvetterek és kabátok női, férfi 290, gyermek 170 lejtől! Női angol harisnya őrsít választékban már ... 40 lejtől! Chemnitz cerna női harisnya összes színben ... 48 lejtől! Belföldi női harisnya 20 lejtől! Saálak már 75 lejtől! Selyem reformnadrág 115 lej, pamut reform 65 lej!

Bogyó A.

Strada Eminescu 13.

MUZSAY JÓZSEF

ARAD, színházszal szemben

Férfi öltöny tiszta gyapju L. 1750
Férfi öltöny divatszínben... „ 2450
Sötétkék és fekete öltöny la. „ 2750
Őszi és téli felöltő... „ 1950
Ulster-Double la. ... „ 2450
Fekete féll kabát szörme sál gallér „ 2650
Divat szabóság! 4818

Őszi és téli árjegyzéke:

Iskola öltöny előírás szerint L. 1600
Börkabát la. minden színben „ 3900
Fregoli raglán... „ 2000
Gummi kabát... „ 800
Trench-coats la. ... „ 2500

Angol posztó raktár

HUNGARIA

Nagyszálloda

BUDAPEST,

a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak!
Táviratcím: „HUNGARIOTEL”.

Figyelem!

Halfogyasztók!

Kiváló, aransárga angol

vollbücklingjeink

naponta frissen füstölve, má-tól kezdve megint minden fűszer- és csemegeüzletben kaphatók

12 lejért darabonként.

Kerjen mindenütt KALLA-gyártmányt

RÉZHALÓ BERENDEZÉS, mahagoni és faragott szalonnák, kristálycsillár, Bie-dermayer szakon, vitrinek, antik asztali lámpák, gyönyörű réz óra és girándok, antik comódok, órák, asztalok, szőnye-gyek, velencei és aranyozott consol tük-rök, női bundák, festmények, férfi ru-hák, csipkesálak, fali etazserok, majoli-kák, márkás porcellánok, kararai már-ványszobrok, bronz figurák, függönyök, store, kredencek, zongorák, hegedű, csejlo, fali tálak, márványoszlop stb. eladók. Salgóné bizományi üzlete Arad, Strada Horia (Széchenyi-u.) 1. Neuman-palota. 1000

TISZTA, MOSOTT RONGYOT gépek tisztítására keresünk megvételre. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 100

szakszerű javítását és töltését, vala-mint minden e szakba végő munkálatok végzését a legolcsóbb árért vállalja

KÜLÖNFÉLÉK.

DAJKASÁGBA adnám 5 hónapos kiská-nyomat. Cimeket az Aradi Közlöny ki-adójába kérek. 5442

Egy magánház

két szoba, konyhá és étés-kamra, gyümölcsös kerttel, a Gutzjahr-telepen elől, ELADÓ.

Cím volt Darányi-uca 8. szám. 5437

Ha Curtici-ra

utazik, vagy autókirándulást tesz erre a közeli határállomásra, keresse fel:

Jovitz Jenő vasuti vendéglőse

éttermét, ahol jól, olcsón és iz-letesen étkezhet. 4918
KITŰNŐ FAJBOROK!

Társat keresek

500.000—1.000.000 lefel parcellázáshoz.

Cím Rudolf Mosse hirdetőben. 10506

Szakavatott, önálló,

megbízható

mű- virágkertész

felvétetik.

Pályázók bizonyítványaikkal jelent-kezzenek a Neuman Textvörök r. t. gyári irodájában. 10906

MEGBIZHATÓ

Százada

40—55 év közötti

november 15-ikére kerestetik.

Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 5480

Bankkölcsonőket

aradi házakra és környékbeli földbirto-kokra első helyi betáblázás mellett, a leg-előnyösebb feltételekkel folyósítottak. Haasz Albert Irodája Arad, Strada Eminescu (Deák F.-u.) 12. sz. 1858

Kiadó

egy családi ház: 5 szoba, konyha, fürdőszoba, suterin és kert. Cím szivességből „Turul” cipőüzletben, a főtéren. 5391

Aklami házvétel

A v. Tököli-tér közvetlen közelé-ben, teljesen jókarban levő eme-letes bérház 210.000 lej jövede-lemmel, áron alul, 1.300.000 lejért eladó. Bővebbet „HERMES” iro-dában Ror-anului (Zrinyi) u. 6.

Használt ólom

megvételre kerestetik.

VIZUMOK követségeknél Utlevélhosszabítások, C.F.R. bérletek

!! Künstler-vizumiroda !!

Arad, Bul. Reg. Maria 22. :: TELEFON: 36. :: Dacia sz. llóval szemben.

Bármily ügyet vagy meg-bizást pontosan elintéz.